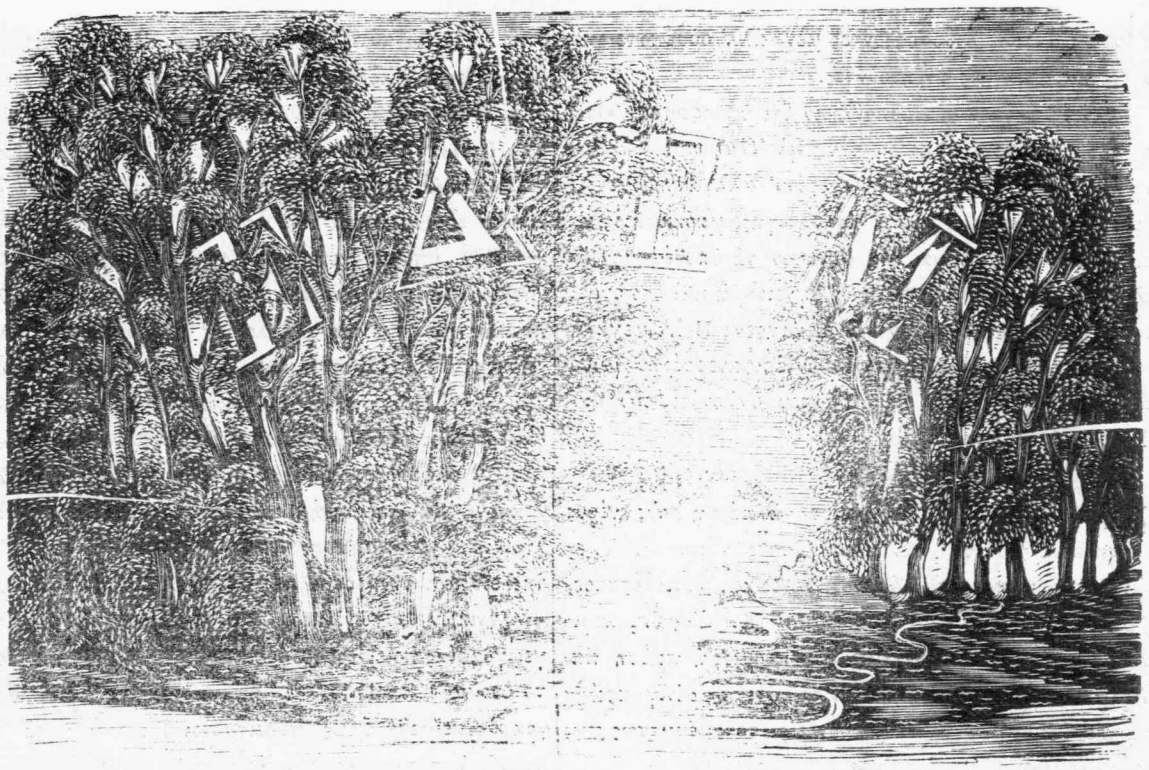

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Ζ'. ΜΑΙΟΥ 15 1862. ΕΤΟΣ Α'.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

Ο ΜΥΘΟΠΟΙΟΣ ΒΑΒΡΙΑΣ.

Ἐὰν ἐλησμονήσαμεν τοὺς μεγάλους τοῦ ἔθνους ἡμῶν πολιτικοὺς ἄνδρας, πολλῷ μᾶλλον παρημελήσαμεν τοὺς ἀρχαίους ἡμῶν σοφοὺς, ποιητὰς καὶ διδασκάλους. Ἐδόθημεν νῦν, ὡς ἕκαστος βλέπει, εἰς μυθιστορήματα, ὡς νὰ μὴν εἴχομεν προγονικὰ ταμεῖα φιλολογίας ἀνεξάντλητα ἐξ ὧν νὰ ἀρυόμεθα, μέχρις οὗ ἀναδιφοῦντες καὶ ψηλαφίζοντες αὐτὰ διὰ τῆς δεούσης ἐρεύνης καὶ ἀναπτύξεως, καθιστῶμεν αὐτὰ κοινὰ τοῖς πᾶσιν. Αὐτὸ τοῦτο δὲν συμβαίνει ὅμως καὶ παρὰ τοῖς ξένοις ἔθνεσιν. Οἱ εὐγενέστεροι καὶ οἱ μᾶλλον πεπαιδευμένοι τῶν Εὐρωπαίων, οἱ εὐσεβέστεροι τοῦ κλήρου καὶ αὐτοὶ οἱ ἐξοχώτεροι διπλωμάται, οἱ ἐνίοτε καταδαπανῶντες ἡμέρας καὶ νύκτας εἰς τὰ Κοινοβούλια, ἀείποτε ἐκτιμῶντες τὰ ἡμέτερα, ἐξοικονομοῦσι χρόνον ἱκανὸν ὅπως καταγίνωνται εἰς τὴν σπουδήν, τὴν μελέτην, καὶ τὴν μετάφρασιν τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ δημοσίευσιν τῶν νομιζομένων ἀπολεσθέντων ἢ καὶ ἐλλειπῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων. Οὕτω, τὰ ἐλλείποντα τριάκοντα τοῦ Τίτου Λιβίου καὶ ἄλλων ἱστορικὰ βιβλία ἀνευρέθησαν ἐσχάτως, καὶ μεταφρασθέντα δημοσιεύονται ὁλονὲν ἀναπληροῦντα μεγάλα ἱστορικὰ χάσματα. Ἀπόστολοι περιέρχονται ἀπανταχοῦ τῆς Ἀνατολῆς ἀνερευνῶντες τὰς βιβλιοθήκας καὶ τὰ ἀρχεῖα τῶν πόλεων πρὸς ἀνεύρεσιν κεκρυμμένων θησαυρῶν, οὓς οἱ γραμματικοὶ μεταφράζοντες σχολιάζουσιν, ἐνῷ ἡμεῖς καθεύδομεν ἐγκαυχόμενοι ὡς ἄλλα τέκνα Ἀβραὰμ, ἀρκούμενοι εἰς τὰ τετριμμένα ψυχία, καὶ τούτων τὰ καταληπτὰ εἰς μόνους τοὺς καθηγητὰς ἡμῶν, οἵτινες ὡς ἄλλοι ἱερεῖς τῆς Ἴσιδος, ἀποθνήσκουσι μετὰ

τῆς σοφίας αὐτῶν, ὀρθοδοξοῦντες μὲν, ἀλλ' οὐδέποτε γράφοντες καὶ σπανίως συζητοῦντες.

Ἅπαντες ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ὑπῆρξεν εἷς Ὅμηρος, ἀποστρεφόμενοι δικαίως τὴν περὶ *Ὁμήρου καὶ Συντροφίας* ἰδέαν τοῦ Γερμανοῦ Οὐλφίου· ἀλλ' ἀγνοοῦμεν εἰσέτι πᾶν τὸ περὶ γενετῆς, καταγωγῆς, χαρακτῆρος καὶ περιστάσεων αὐτοῦ· εἶναι ἄρα δυνατὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι τὴν αὐτὴν εἶχον ἡμῶν ἄγνοιαν, ἢ καὶ ὅτι οὐδεὶς περὶ τῶν τοιούτων ἔγραψεν ἢ ἐσυζήτησεν; Πολὺ μεγαλητέρα ἔστιν ἡ ἄγνοια ἡμῶν περὶ τῶν ἐπιφανεστέρων μυθοποιῶν τῆς ἀρχαιότητος, τοῦ Αἰσώπου δηλονότι, τοῦ Βιδπαίου καὶ Μαρκόλφου.

« In manibus sunt, non mentibus hœrent »

Ὁ Αἴσωπος ἐξακολουθῶν εἰσέτι νὰ τέρπῃ τοὺς νέους δὲν ἔπαυε νὰ νουθετῇ καὶ αὐτοὺς τοὺς γέροντας. Τινὲς βεβαιοῦσιν ὅτι ἦτον ἀσχημότατος, νάνος καὶ δυσειδέστατος, ἐνῷ ὁ Πλούταρχος, εἰς τὸ *Συμπόσιον τῶν Σοφῶν*, παριστᾷ αὐτὸν εὐειδῆ καὶ εὔσχημον. Ἴσως ὅμως ἡ πρώτη παράδοσις ὑποκρύπτει τὴν ἀλήθειαν τοῦ ὅτι τὰ αἰνιγματώδη αὐτοῦ λεγόμενα δὲν ἤρεσαν τόσον εἰς τοὺς ἐμμέσως πως προσβαλλομένους, καὶ ἐντεῦθεν ἐχαρακτηρίζετο ὡς δυσειδής· ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ θεωροῦμεν ὡς ἀναμφισβήτητον περὶ τοῦ παγκοσμίου τούτου χρησμοῦ τῶν οἰκείων ἀληθειῶν, εἶναι, ὅτι οἱ ἀνδραποδίζοντες ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις Ἀθηναῖοι ἀνήγειρον αὐτῷ ἀνδριάντα, καίτοι δούλου ὄντος.

Εἰς τὸν Βαβρίαν καθορῶμεν καὶ ἄλλο δεῖγμα τοῦ φαντασιώδους τρόπου δι' οὗ διατηρεῖται ἢ ἀπόλλυται ἡ μνήμη τῶν ἀνθρώπων. Εἰς αὐτὸν ὀφείλομεν ἰδίως τὴν διάσωσιν τῶν Αἰσωπείων μύθων, ἐὰν οὐχὶ καὶ αὐτοῦ τοῦ Αἰσωπείου ὀνόματος. Ἀλλὰ τίς ὁ Βαβρίας οὗτος; Ἦτον ἆρά γε ἀλαζών τις Ἕλλην, ἢ ὑπερόπτης Ῥωμαῖος; Ἔζησεν ἆρά γε τρεῖς αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ, ἢ ὡς ἔγγιστα τρεῖς αἰῶνας μετὰ Χριστόν; Ἀλλ' ἐπί τινος βασιλέως ἤκμασεν οὗτος; Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τινὸς ἀναμφιβόλως, διότι τὸ ὡμολόγησεν ὁ ἴδιος· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνέφερεν ἁπλῶς τοῦ κυριαρχοῦντος τὸ ὄνομα, ἀφῆκε φαίνεται εἰς ἡμᾶς νὰ ἐκλέξωμεν ποῖον ἀναμέσον ὅλων τῶν Ἀλεξάνδρων· ἐκεῖνον ὃν ὁ Φλούελλεν ὠνόμασε *Χοῖρον* ἢ τὸν υἱὸν τῆς Ἰουλίας Μαμσίας, ὅστις ἦτον ἀνώτερος τοῦ κόσμου ὃν ἐκυβέρνα, καὶ ἑπομένως ὁ κόσμος δὲν ἦτον ἄξιος νὰ κυβερνᾶται παρ' αὐτοῦ.

Ἐὰν οὐχὶ τόσον ὡς ἐκ τῆς ἰδίας ἱστορίας, τοὐλάχιστον ὁ δυσενθύμητος οὗτος Βαβρίας ἐγένετο διάσημος ἕνεκεν τῆς καλλονῆς τῶν μύθων αὐτοῦ. Παραλείποντες τὰ ἀτομικὰ αὐτοῦ προτερήματα, παρατηροῦμεν μόνον ὅτι ἁπλῆ ἡ *ἐπόθεσις* τοῦ ὅτι ἀνέθηκε τὴν βίβλον αὐτοῦ τῷ Ἀλεξάνδρῳ υἱῷ Κρατήρου καὶ Νικαίας, βασιλεύοντος ἐν Κορίνθῳ καὶ Εὐβοίᾳ, κατὰ ἢ περὶ τὸ Π. Χ. 250, ἔστιν ἧττον πιθανὴ τῆς ἄλλης ὑποθέσεως τῆς φερούσης αὐτὸν ἐν ταῖς ἡμέραις Σεβήρου, ἤτοι πέντε ὡς ἔγγιστα αἰῶνας ὕστερον. Ἀποιούμεθα ὡσαύτως τὴν ἰδέαν τοῦ Πούκτου καὶ ἄλλων, ὅτι δῆθεν ὁ Βαβρίας ὑπῆρξε Ῥωμαῖος· διότι ἐν πρώτοις μὲν εἰς τὰ σωζόμενα τοὐλάχιστον αὐτοῦ πούποτε ἀναφέρει τὴν Ἰταλίαν ἢ Ῥώμην, ἢ τὰς πρὸς δυσμὰς τῆς Μεσογείου χώρας, ἐνῷ ἐὰν Ῥωμαῖος *πολίτης* ἀπεσιώπα τὰ τοιαῦτα, ἤθελεν εἴσθαι θαῦμα οὐχ ἧττον τοῦ ἐὰν « *Βοῦς ἐλάλει* ». — Ἐὰν ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι ὁ Βαβρίας γεγένηται « *θαλάσσης ἔνδον,* » ἦτον ὅμως κάτοχος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας ὡς οὐδέποτε ἄλλος· γινώσκομεν δὲ κάλλιστα ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ὁράτιος, δι' ὅσον καὶ ἂν ἐγίνωσκεν ἀμφοτέρας, καὶ ἐδανείσθη ἐξ αὐτῶν, καθάπερ μόνοι οἱ στενοὶ φίλοι δανείζονται συναλλήλλως, ἀπέσχεν ἐμφρόνως, οὐδόλως γράψας εἰς τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον. Ἐπὶ τέλους ἡ συμπεριφορά του ἅπασα ἐστὶν Ἑλληνική. « *Ἡ λαλιά του δῆλον αὐτὸν ποιεῖ.* » Ὁσάκις ὁμιλεῖ περὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῶν Ἑλληνικῶν θεσμῶν, περὶ τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας καὶ γεωγραφίας ποιεῖ τοῦτο φυσικῶς καὶ *οἴκοθεν*· καὶ μολονότι τὸ ὄνομα « Babrius » ἀπαντᾶται εἰς λατινικὰς ἐπιγραφὰς, εἴμεθα ὅμως πεπεισμένοι ὅτι ἐὰν ποτὲ ἀνακαλυφθῇ ὁ τόπος τῆς γενετῆς αὐτοῦ, ἀποδείξῃ αὐτὸν Ἕλληνα Εὐρωπαῖον ἢ τῆς Μικρασίας.

Ἡ συλλογὴ αὕτη τῶν μύθων σύγκειται ἐξ ἀπολόγων διαφόρων αἰώνων, τινὲς τούτων προγενέστεροι καὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι τῶν τοῦ Αἰσώπου. Δικαιούμεθα δὲ νομίζοντες αὐτὸν γράψαντα ἐπὶ τοῦ Ῥωμαίου Ἀλεξάνδρου καὶ οὐχὶ ἐπὶ συνωνύμου ἄλλου τινὸς μονάρχου, ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Πλούταρχος, ὁ Λουκιανὸς καὶ ὁ Ἀθήναιος, ἠγνόουν τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ. Διότι, πῶς ἄλλως οἱ λόγιοι τρεῖς οὗτοι, οἱ καὶ ἄκρατοι ἀδόλεσχοι, οἷοι ὁ πρῶτος καὶ ὁ τρίτος, ἤθελον ἀποσιωπήσει τὸν Βαβρίαν ἐὰν ἔζῃ πρὸ αὐτῶν; Ἡ διάδειξις ἠθικοῦ τινὸς γνωμικοῦ ὡς καὶ ἡ διακόσμησις μύθου, ἔθελγε τοσοῦτον τὸν Πλούταρχον ὅσον καὶ τὸν Γάλλον Μονταίνιον. Ὁ Λουκιανὸς δὲν ἤθελε βεβαίως κρατήσει τὸν γέλωτα καὶ ὁ Ἀθήναιος ἤθελεν ἐξάπαντος ἀναφέρει περικοπὰς αὐτοῦ ἐὰν τὸν εἶχον ἀμφότεροι ἀνὰ χεῖρας. Ὁ Φαῖδρος, ἀφ' ἑτέρου, ὁμολογεῖ ἑαυτὸν ὀφειλέτην τοῦ Αἰσώπου· ἀλλ' εἴτε ἠγνόει τὸν Βαβρίαν ἤ. . . κατέπιεν αὐτόν, ὅπερ δὲν δυνάμεθα ποσῶς νὰ ὑπολάβωμεν, διότι ὁ Φαῖδρος κάμνει ἀείποτε ἐπίδειξιν τῶν πηγῶν αὐτοῦ, καὶ ἰδίως τῶν μυθικῶν. Διὸ τέργομεν μετὰ τοῦ Βουασσονάδου καὶ τοῦ Σὴρ Γ. Λουῆ, ὅτι ὁ Βαβρίας ὑπῆρξεν Ἕλλην τὸ γένος, σύγχρονος του Ἀλεξάνδρου Σεβήρου, καὶ οὐχὶ μετὰ τοῦ Βίωνος ἢ τοῦ Μόσχου, ὡς ζήσαντος ἐπὶ ἄλλου τινὸς Μακεδόνος Βασιλίσκου ἢ Ῥωμαίου Καίσαρος, πρὸ τῆς τρίτης καὶ ἡμισείας Μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος.

Περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ βιβλίου γινώσκομεν πλειότερα ἢ περὶ ἐκείνης τοῦ συγγράψαντος, εἶναι δὲ ἄξιον νὰ καθέξῃ θέσιν μεταξὺ τῶν περιέργων τῆς φιλολογίας. Καὶ τῳόντι

οὐδέποτε κεκρυμμένος θησαυρὸς ἐστέρησε τὸν κόσμον μακρότερον, ὡς καὶ οὐδέποτε τοσοῦτον ἀπροσδοκήτως ἀνεκαλύφθη. Ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ δὲν διέφυγε τὰς ἐρεύνας τοῦ Σουΐδα, καθότι ὁ λεξικογράφος οὗτος μνημονεύει τοὺς μύθους τοῦ Βαβρίου εἰς δεκάβιβλον, — ὡσαύτως καὶ ἐκείνους τοῦ Ἀβιανοῦ, ὅστις ἀναφέρει δύο τόμους τῆς συλλογῆς, καὶ τέλος τὴν πολυμάθειαν τοῦ Τσέτσου, ὅστις εἰ καὶ ἠγνόει τὸ τέλειον σύγγραμμα, ἔσχεν ὅμως πλειότερον αὐτοῦ ἀνὰ χεῖρας, ἢ ἡμεῖς, καθότι διέσωσεν ἕνα ἐκ τῶν μυθιαμβικῶν τοῦ Βαβρίου, ὅστις, μετ' αὐτὸν δὲν ἀνεφάνη πλέον. Ἐκ τούτων πάντων συνάγομεν ὅτι ἐντελὴς τῶν μύθων συλλογὴ ὑπῆρχε πλέον τῶν τριῶν ἑκατονταετηρίδων μετὰ τὸ 200. Μ. Χ. ἔτος. Πιθανὸν δὲ νὰ διεσώζετο ἔτι πλειότερον, ἤτοι μέχρι τῆς ΙΔ'. Μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ὅταν ὁ Μάξιμος Πλανούδης ἔστρεψεν ἐκ νέου τοὺς Χολιαμβικοὺς εἰς πεζὸν λόγον, οἵους ὁ Αἴσωπος ἔγραψεν αὐτοὺς ἐν ἀρχῇ. Ἀλλ' ἕως ἀπὸ ταύτης τῆς ἐποχῆς, ἐὰν οὐχὶ πρότερον, οἱ στιχουργημένοι ἑλληνικοὶ μύθοι ἦσαν τεθαμμένοι, καὶ τολμηρὸς τῳόντι ὁ δυνάμενος τότε νὰ γράψῃ ἢ νὰ διαδηλώσῃ τὴν ἐκ νεκρῶν αὐτῶν ἀνάστασιν.

Ἐξ' ὅσων κατέγινον εἰς ἀνερευνήσεις ἀρχαίων συγγραμμάτων ὁ Ἄγγλος Ρ. Βεντλέης ὑπῆρξεν εἷς τῶν εὐτυχεστέρων. Ὁ Πογ. Βρασολίνης ἀνεῦρε μὲν πλεῖστα χειρόγραφα εἰς τοὺς κευθμῶνας τῶν μοναστηριακῶν βιβλιοθηκῶν, ἀλλ' ὁ Βεντλέης ἔσωσε τοὺς λησμονηθέντας νεκροὺς ἀπὸ τὰ φέρετρα τῶν εὐρωτιόντων καὶ σκωληκοβρώτων παπύρων καὶ περγαμηνῶν. Δοσίθεός τις Μάγιστρος, γραμματικὸς, ζήσας περὶ τὸ 307 Π. Χ. εἶναι ὁ πρῶτος ὅστις μνημονεύει τὸν Βαβρίαν. Μνημονεύεται ἐπίσης εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ, ἔτι δὲ καὶ παρὰ τοῦ Τσέτσου καὶ Σουΐδα, αἱ δὲ ἐσπαρμέναι αὗται περικοπαὶ ἤρκεσαν φαίνεται ὅπως δώσωσι τὴν ὤθησιν τῇ ἀγχινοίᾳ τοῦ μεγάλου κριτικοῦ. Ὁ Αἴσωπος, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, δὲν ἠδύνατο νὰ γράψῃ. Ἁπλῆ παράδοσις ἦτον ἀδύνατον νὰ μεταδώσῃ τοὺς μύθους αὐτοῦ μέχρι τοῦ Μαξίμου Πλανούδου, καὶ ἐὰν πρὸς στιγμὴν ὑποθέσωμεν τοῦτο, ὁ ἁπλοῦς οὗτος καλόγηρος δὲν εἶχε τόσην ἐπιτηδειότητα ὥστε νὰ μεταδώσῃ οὔτε τὸ σκαιὸν ἐκεῖνο κείμενον ὅπερ τοσοῦτον εὐηρέστησε τὸν Μεσαιῶνα καὶ αὐτὸν τὸν Ῥόγερον Λ. Λεστράγγιον ἐν τοῖς ἄλλοις. Γέφυρά τις λοιπὸν ἀπῃτεῖτο ὑπεράνω τοῦ μεταξὺ τοῦ μεγάλου μυθοποιοῦ χάσματος, καὶ τοῦ κοινοῦ κειμένου οἷον ἐκυκλοφόρει περὶ τὴν ΙΔ'. ἑκατονταετηρίδα, ὁ δὲ Ἄγγλος Βεντλέης παρετήρησε, καί τοι ἀμυδρῶς καὶ ὡς ἐν διόπτρῳ, ὅτι Βαβρίας τις ὑπῆρξεν ἡ ἐπιζήτητος περὶ ἧς ὁ λόγος γέφυρα. Ἡ νύξις αὕτη δὲν παρηγκωνίσθη. Ὁ Τύρουϊτ καὶ ἄλλοι πεπαιδευμένοι ἀνεδίφισαν τοὺς κευθμῶνας τῆς ἀρχαιότητος ἀναζητοῦντες τὰ διαμελισμένα τεμάχια τοῦ στιχουργοῦ τοῦ Αἰσώπου, ἐπέτυχον δὲ ν' ἀνεύρωσιν ὀστᾶ τινὰ τοῦ σκελετοῦ αὐτοῦ, ἱκανὰ ὅπως ἀποδείξωσι τὸ πραγματικὸν τῆς ὑπάρξεως οὐχὶ ὅμως καὶ ἀρκοῦντα ἵνα σαφηνίσωσι τὰ περαιτέρω τῆς φύσεως αὐτοῦ. Τὸ εὐτύχημα τῆς τελείας αὐτοῦ ἀνορθώσεως ἐπέκειτο μετ' ἄλλων παραπλησίων ἀνακαλύψεων τῷ ἡμετέρῳ αἰῶνι.

(ἕπεται τὸ τέλος)

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ

Ὑπὸ τοῦ Γάλλου Κόμητος ΑΑΣ ΚΑΖ (LAS CASES).

(*Συνέχεια Ὅρα Φυλλ. ΣΤ'.*)

Ἀγκυροβόλησις ἐν Τορμπέῃ (Torbey).

Δευτέρα 24.— Περὶ τὰς ὀκτὼ τῆς πρωΐας ἐρρίψαμεν τὴν ἄγκυραν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Τορμπέη. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐγερθεὶς ἀπὸ τῆς ἕκτης τῆς πρωΐας, περιεπάτει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐπιθεωρῶν τὰς ἀκτὰς καὶ τὰς ἐργασίας τῆς ἐλλιμενίσεως. Δὲν τὸν ἐγκατέλειπον οὐδὲ στιγμὴν ἵνα τῷ δίδω τὰς ἀποχρώσας πληροφορίας.

Ὁ πλοίαρχος Μαϊτλανδ ἐξαπέστειλεν εὐθὺς ταχυδρόμον πρὸς τὸν γενικὸν ναύαρχον Λόρδον Κὲθ διαμένοντα ἐν Πλυμούθ.

Ὁ στρατηγὸς Γκουργκῶ ὅστις εἶχεν ἀναχωρήσει ἐπὶ τοῦ *Σλανὺ* ἦλθε πρὸς ἐντάμωσίν μας· μᾶς εἶπεν ὅτι ἠναγκάσθη νὰ παραδώσῃ ἣν εἶχεν διὰ τὸν Ἀντιβασιλέα ἐπιστολὴν εἰς τὰς ἀρχὰς αἵτινες δὲν τῷ ἐπέτρεψαν ἀποβίβασιν καὶ τῷ ἀπηγόρευσαν αὐστηρῶς πᾶσαν συγκοινωνίαν. Τοῦτο μᾶς ἐφάνη κακὸς οἰωνὸς καὶ πρῶτον δεῖγμα τῶν μελλουσῶν συμφορῶν ἡμῶν. Ἅμα ἔγεινε γνωστὸν ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ ἦν ἐπὶ τοῦ *Βελλεροφῶντος* ὁ λιμὴν ἐκαλύφθη ἀκατίων καὶ περιέργων. Ὁ ἰδιοκτήτης ἀγροτικῆς τινος οἰκίας ἀπέναντι τῆς θαλάσσης κειμένης, ἔστειλε τῷ Αὐτοκράτορι δῶρον ἐξ ὀπωρῶν.

Συρροὴ πλοιαρίων ἵνα ἴδωσι τὸν Αὐτοκράτορα.

Τρίτη 25.— Ἡ αὐτὴ συρροὴ πλοιαρίων, ἡ αὐτὴ συρροὴ θεατῶν. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔβλεπε ταῦτα πάντα ἐκ τοῦ θαλάμου του καὶ ἐνίοτε ἐνεφανίζετο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ὁ πλοίαρχος Μαϊτλανδ ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ξηρᾶς μοὶ ἐνεχείρισε ἐπιστολὴν τῆς Λαίδυ Κ...., ἥτις ἐσώκλειεν

ἐπιστολὴν τῆς συζύγου μου. Ἡ ἔκπληξίς μου κατὰ πρῶτον ὑπῆρξε μεγίστη καὶ ἴση μὲ τὴν εὐχαρίστησίν μου, πλὴν ἡ ἔκπληξις αὕτη ἔπαυσεν ὅταν ἐσυλλογίσθην ὅτι τὸ μακρὸν τοῦ διάπλου μας εἶχε δώσει καιρὸν εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς Γαλλίας, νὰ δημοσιεύσωσι καὶ νὰ διαβιβάσωσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὰς τύχας μας. Ὅθεν, πᾶν ὅ,τι ἀπέβλεπε τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τὴν συνοδίαν του ἦτον ἤδη γνωστὸν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἔνθα ἐπερμενόμεθα πρὸ πέντε ἢ ἓξ ἡμερῶν. Ἡ σύζυγός μου ἔσπευσε νὰ γράψῃ πρὸς τὴν Λαίδυ Κ..., αὕτη δὲ πάλιν εὑροῦσα τὰ μέσα ἔγραψε πρὸς τὸν πλοίαρχον Μαΐϋτλανδ, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζῃ, καὶ τῷ ἔστειλε τὰς δύο μου ἐπιστολάς.

Ἡ ἐπιστολὴ τῆς συζύγου μου ἔπνεε γλυκεῖάν τινα συμπάθειαν καὶ παρηγορίαν, ἐνῷ ἡ ἐπιστολὴ τῆς Λαίδυ Κ., ἦν πλήρης τῶν ζωηροτέρων ἐπιπλήξεων. — Δὲν ἤμην ἀνεξάρτητος ὅπως πράξω κατὰ τὸ δοκοῦν μοι·—ἦτο ἔγκλημα νὰ ἐγκαταλείψω τοιουτοτρόπως τὴν σύζυγόν μου καὶ τὰ τέκνα μου, ἰδοὺ αἱ ἐπιπλήξεις τῆς Λαίδυ Κ., αἵτινες δὲν ἦσαν εἰμὴ λυπηραὶ ἀπόῤῥοιαι τῆς περιωρισμένης ἀνατροφῆς τῆς σημερινῆς ἐποχῆς ἥτις μὴ ἀνυψοῦσα δεόντως τὰς ψυχὰς ἡμῶν, μᾶς ἐμποδίζει καὶ τοῦ νὰ ἐννοήσωμεν, τὴν ἀξίαν καὶ τὸ θέλγητρον τῶν ὑψηλῶν σκοπῶν καὶ τῶν μεγάλων θυσιῶν! Νομίζομεν ὅτι τὰ πάντα δικαιολογοῦμεν ἅμα προτάξωμεν τὰ ἰδιοτελῆ συμφέροντα, τὰς οἰκιακὰς ἀναπαύσεις καὶ τὰ οἰκογενειακὰ καθήκοντα, μὴ συλλογιζόμενοι ὅτι τὸ πρῶτον πρὸς τὴν σύζυγον καθῆκον εἶναι νὰ τῇ περιποιήσωμεν ἔντιμον τινὰ θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καὶ ὅτι ἡ μόνη κληρονομία ἣν ὀφείλομεν εἰς τὰ τέκνα μας εἶναι παραδειγματικαί τινες ἀρεταὶ καὶ ἓν ὄνομα ἔνδοξον.

Ἀγκυροβόλησις ἐν Πλυμοὺθ—Διαμονή, κτλ.

———

Τετάρτη 26.—Συνεπείᾳ διαταγῶν ἀφιχθεισῶν νύκτωρ, ἀπεπλεύσαμεν ἀπὸ πρωΐας κατευθυνόμενοι εἰς Πλυμοὺθ, ἔνθα ἀφίχθημεν περὶ τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν, δέκα ἡμέρας μετὰ τὸν ἐκ Ῥεχεφὸρ ἀπόπλουν μας, εἴκοσι ἑπτὰ μετὰ τὴν ἐκ Παρισίων ἀναχώρησίν μας, καὶ τριάκοντα πέντε μετὰ τὴν ἐκ τοῦ θρόνου παραίτησιν τοῦ Ναπολέοντος. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ ὁρίζων ἡμῶν ἐθολώθη· ὡπλισμένα πλοιάρια περιεκύκλωσαν τὸ πλοῖον ἡμῶν, ἄλλα πάλιν κωπηλατοῦντα μακρόθεν ἀπεμάκρυνον τοὺς περιέργους διὰ τῶν ὅπλων. Ὁ ναύαρχος Κὲθ, ὅστις εὑρίσκετο ἐν τῷ λιμένι δὲν ἦλθεν ἐπὶ τοῦ πλοίου μας· δύο φρεγάται παρεσκευάσθησαν πρὸς ἀπόπλουν· μᾶς εἶπον ὅτι ἔκτακτός τις ταχυδρόμος ἐκομίσατο αὐταῖς ἀπὸ πρωΐας διαταγὴν μακρυνοῦ ταξειδίου. Τινὰς ἐξ ἡμῶν διεμοίρασαν ἐπὶ ἄλλων πλοίων· ὅλων τὰ πρόσωπα ἐφαίνοντο θεωροῦντα ἡμᾶς μετ' ἀπαισίου τινὸς περιεργείας. Αἱ ἀποτροπαιότεραι φῆμαι ἐκυκλοφόρουν ἐν τῷ πλοίῳ· ἐψιθυρίζετο ἡ ἀποστολὴ ἡμῶν εἰς διάφορα μέρη τὰ μὲν τῶν δὲ τρομερώτερα.

Ἡ ἐν τῷ πύργῳ φυλάκισις ἐφαίνετο ἡ προτιμωτέρα, ἄλλοι δὲ ὡμίλουν περὶ τῆς Ἀγίας Ἑλένης. Τούτων οὕτως ἐχόντων, αἱ δύο φρεγάται ἐπὶ τῶν ὁποίων μοὶ ἐπέστησαν τὴν προσοχήν μου, ἀπέπλευσαν, καίτοι τοῦ ἀνέμου ἐναντίου ὄντος πρὸς ἔξοδον, φθάσασαι δὲ ἐγγύτατα ἡμῶν ἔῤῥιψαν τὰς ἀγκύρας δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τοῦ πλοίου μας· τότε κάποιος μοὶ εἶπεν εἰς τὸ οὖς ὅτι αἱ φρεγάται αὗται ἔμελλον νὰ μᾶς παραλάβωσι διὰ νυκτὸς, καὶ μᾶς μεταφέρωσιν εἰς Ἀγίαν Ἑλένην. Ὄχι, ποτὲ δὲν δύναμαι νὰ φαντασθῶ τὴν ἐντύπωσιν τῶν τρομερῶν ἐκείνων λόγων! Ψυχρὸς ἰδρὼς περιεῤῥεύσεν ὅλον τὸ σῶμά μου· ἡ εἴδησις αὕτη ἦν δι' ἐμὲ θανατικὴ ἀπόφασις ἀπροσδόκητος! Ἀνηλεεῖς δήμιοι μὲ ἔσυρον εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης ἀποσπῶντες με βαναύσως ἀπὸ παντὸς ὅ,τι μὲ συνέδεεν εἰς τὴν ζωήν· ἔτεινον σπαραξικαρδίως τὴν χεῖρα πρὸς τὰ ἐπὶ τῆς γῆς φίλτατά μου, πλὴν εἰς μάτην· ὤφειλον ν' ἀπωλεσθῶ! Ἡ ἰδέα αὕτη ὡς καὶ τόσαι ἄλλαι, διήγειρον ἐν ἐμοὶ πραγματικὴν τρικυμίαν ψυχῆς ἐγκαταλειπούσης τὴν γήϊνον αὐτῆς ἰλύν! Ἡ κόμη μου ἐλευκάνθη!... Εὐτυχῶς, ἡ κρίσις ὑπῆρξε βραχεῖα καὶ τὸ ἠθικόν μου ὑπερίσχυσεν, ὑπερίσχυσε τοσοῦτον, ὥστε ἀφ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἐτέθην ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων προσβολῶν. Ἠσθάνθην ὅτι ἠδυνάμην τοῦ λοιποῦ νὰ περιφρονήσω τὰς ἀδικίας, τὰς κακουχίας, τὰς βασάνους. Ὡρκίσθην πρὸ πάντων νὰ μὴ ἐκφέρω πώποτε παράπονόν τι, πώποτε νὰ μὴ ζητήσω τι. Πλὴν μὴ μὲ κατηγορήσουν ὡς ἀναίσθητον ἐκεῖνοι πρὸς οὓς ἐφάνην ἀτάραχος καὶ γαλήνιος κατὰ τὰς φρικώδεις ἐκείνας περιπετείας. Ἡ ἀγωνία των ὑπῆρξε βραδεῖα καὶ διαρκὴς, ἡ ἐμὴ στιγμιαία, πλὴν τρομερά.

Τοιοῦτόν τι συμβεβηκὸς, ὅπερ δὲν εἶναι τὸ παραδοξώτερον τοῦ βίου μου, μοὶ ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην· πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν, κατὰ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ μετανάστευσίν μου, καίτοι οὐδὲν ἔχων ἐπὶ τῆς γῆς, εἶχον ἀποποιηθῇ τοῦ ν' ἀπέλθω εἰς Ἰνδίας πρὸς ἀναζήτησιν ἐπικερδοῦς σταδίου, διότι, ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν, ἦτο πολὺ μακρὰν καὶ ἡ προβεβηκυῖα ἡλικία μου δὲν μοὶ τὸ ἐπέτρεπεν. Ἤδη δὲ, εἴκοσιν ἔτη πλέον φέρων ἐπ' ὤμων, ἐγκατέλειπον τὴν οἰκογένειάν μου, τοὺς φίλους μου, τὴν περιουσίαν μου, τὰς γλυκυτέρας ἀναπαύσεις μου, ἵνα ἀπέλθω δύο χιλιάδας λεύγας μακρὰν καὶ ἐξορισθῶ οἰκειοθελῶς ἐφ' ἑνὸς βράχου, ἐν μέσῳ τοῦ Ὠκεανοῦ, *διὰ τίποτε*. Πλὴν, ὄχι, σφάλλω! τὸ αἴσθημα ὅπερ σήμερον μὲ ὁδηγεῖ εἶναι πολὺ ἀνώτερον τῶν ὑλικῶν συμφερόντων ἅπερ τότε περιεφρόνησα· ἀκολουθῶ, συνοδεύω ἐκεῖνον ὅστις ἐκυβέρνησε τὴν ὑφήλιον καὶ οὗτινος τὸ κλέος ἔσεται αἰώνιον εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐνεφανίσθη κατὰ τὸ σύνηθες ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· τὸν εἶδον ὀλίγον ἐν τῷ θαλάμῳ του, δὲν τῷ ἐκοινοποίησα ὅμως ὅσα ἤκουσα· ἤθελον νὰ ἦμαι ὁ παρηγορητής του καὶ ὄχι νὰ συντελῶ εἰς τὰς λύπας του.

Ἐν τούτοις, ἅπασαι αὗται αἱ φῆμαι ἔφθασαν μέχρις αὐτοῦ ἀλλ' εἶχεν ἔλθει τοσοῦτον ἐλευθέρως καὶ ἐπὶ τοσαύτῃ καλῇ πίζει ἐπὶ τοῦ *Βελλέροφῶντος*, τοσοῦτον εἶχε παρακινηθῆ ὑπὸ τῶν Ἄγγλων αὐτῶν, τὴν πρὸς τὸν Ἀντιβασιλέα ἐπιστολήν του τὴν καὶ εἰς τὸν πλοίαρχον Μαΐϋτλανδ κοινοποιηθεῖσαν, τοσοῦτον ἐθεώρει ὡς προκαταρκτικὴν συνθήκην, τέλος μετὰ τοιαύτης γενναιοφροσύνης εἶχε προβῆ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεώς του ταύτης, ὥστε ἀπέῤῥιπτε μετ' ἀγανακτήσεως ὅλους τοὺς φόβους οὓς ἐζήτουν νὰ τῷ ἐμπνεύσωσι, δὲν μᾶς ἐσυγχώρει δὲ οὔτε κἂν νὰ ἔχωμεν ὑποψίας.

Ὁ Ναύαρχος Κὲθ—Ἐπιδείξεις τῶν Ἄγγλων ἐν τῷ λιμένι τοῦ Πλυμοὺθ εἰς τὴν θέαν τοῦ Αὐτοκράτορος.

———

Πέμπτη 27, *Παρασκευὴ* 28. — Δυσκόλως ἤθελέ τις περιγράψει τὴν ἀγωνίαν καὶ τὰς βασάνους μας· πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν δὲν ἔζων πλέον· ἡ ἐλαχίστη ἐκ τῆς ξηρᾶς εἴδησις, ὁ μᾶλλον ἀσήμαντος λόγος τινὸς ἐκ τῶν ἐν τῷ πλοίῳ, τὸ ἐλάχιστον ἄρθρον τῆς ἤττον ἐπισήμου ἐφημερίδος, ἰδοὺ ποῖα ἦσαν τὰ σπουδαιότερα ἀντικείμενα τῶν συνδιαλέξεων ἡμῶν καὶ αἱ αἰτίαι τῶν φόβων καὶ τῶν ἐλπίδων ἐν αἷς αἱ ψυχαί μας ἐταλαντεύοντο. Ἐτρέχαμεν, οὕτως εἰπεῖν, κατόπιν καὶ τῆς ἐλαχίστης φήμης· προὐκαλοῦμεν, παρὰ τοῦ τυχόντος, εὐνοϊκὰς ἀγγελίας καὶ ἀπατηλὰς ἐλπίδας· τοσοῦτον ἡ διάχυσις καὶ ἡ ἀστασία τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν χαρακτῆρος μᾶς καθιστῶσιν ἀνεπιδέκτους τῆς στωϊκῆς ἐκείνης καρτερίας καὶ ἀταράχου συγκεντρώσεως αἵτινες εἰσὶν ἀπόῤῥοιαι θετικῶν ἰδεῶν καὶ σταθερῶν φρονημάτων.

Αἱ ἐφημερίδες, αἱ ὑπουργικαὶ πρὸ πάντων, ἔπνεον τὰ μένεα καθ' ἡμῶν· ἦτον ἡ φωνὴ τῶν ὑπουργῶν, προαγγέλουσα τὴν μεγάλην πρᾶξιν ἣν ἔμελλον νὰ ἐκτελέσωσι. Δυσκόλως ἤθελε φαντασθῆ τις τὰς φρίκας, τὰ ψεύδη, τὰς βλασφημίας ἃς ἐπεσώρευον καθ' ἡμῶν· δῆλον δὲ ὑπάρχει, ὅτι ταῦτα ἐπηρεάζουσι πάντοτε τὸν λαὸν ὅσον καὶ ἂν οὗτος ἦ εὐνοϊκός. Ὅθεν, ἡ συμπεριφορὰ τῶν περὶ ἡμᾶς κατέστη ψυχρὰ καὶ ἀμήχανος, τὰ πρόσωπα ἀμφίβολα καὶ σκυθρωπά.

Ὁ ναύαρχος Κὲθ ἀφοῦ πολλάκις ἀνηγγέλθη, ἐνεφανίσθη τέλος πρὸς στιγμήν· ἄρα προφανὲς ἦν ὅτι ἐφοβοῦντο τὴν θέσιν μας· ὅτι ἀπέφευγον τοὺς λόγους ἡμῶν. Αἱ ἐφημερίδες περιεῖχον τὰ ληπτέα μέτρα, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδὲν ἦν εἰσέτι ἐπίσημον καί τινες λεπτομέρειαι διεψεύδοντο, ἠρεσκόμεθα εἰς ἐλπίδων βαυκαλισμοὺς, καὶ διεμένομεν εἰς τὸ ἀόριστον καὶ ἀμφίβολον ἐκεῖνο ὅπερ εἶναι χειρότερον παντὸς ἀποτελέσματος.

Ἐν τούτοις, ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐμφάνισίς μας, παράδοξον ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν· ἡ ἄφιξις τοῦ Αὐτοκράτορος προὐκάλεσε περιέργειαν ἥτις ἐπλησίαζε τὴν μανίαν· τὰ δημόσια φύλλα αὐτὰ ἐπληροφόρουν ἡμᾶς περὶ τοῦ κινήματος τούτου ὅπερ καὶ ἔψεγον. Ἡ Ἀγγλία ἅπασα συνέῤῥεεν εἰς Πλυμούθ. Κύριός τις ἀναχωρήσας ἐκ Λονδίνου ἅμα τῇ ἀφίξει μου, ἠναγκάσθη νὰ σταματήσῃ καθ' ὁδὸν ἕνεκεν ἐλλείψεως ἵππων καὶ οἰκήματος. Ἡ θάλασσα ἐκαλύπτετο ὑπὸ πληθύος ἀκατίων ἅτινα ἐνοικιάσθησαν, ὡς μετὰ ταῦτα ἐμάθαμεν, μέχρι ἑξήκοντα εἰκοσαφράγκων.

Ὁ Αὐτοκράτωρ πρὸς ὃν ἀνεγίνωσκον ἁπάσας τὰς ἐφημερίδας, διετήρει πρὸς τὸ κοινὸν τὴν αὐτὴν γαλήνην, τὴν αὐτὴν συμπεριφορὰν ἣν καὶ μετὰ τῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Ἦτο γνωστὸν ὅτι ὁ Ναπολέων περὶ τὴν πέμπτην πάντοτε ὥραν ἐνεφανίζετο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· ὥστε ὀλίγον πρὸ τῆς ὥρας ταύτης πλῆθος ἀκατίων ἐπολιόρκει τὸ πλοῖον· τόσῳ δὲ συμπεπυκνωμένα ἦσαν ταῦτα, καὶ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν πλήρη, ὥστε ἡ θάλασσα δὲν διεκρίνετο πλέον, ἀλλ' ἐνόμιζε τις ὅτι οἱ θεαταὶ οὗτοι ἦσαν συνηγμένοι ἐπὶ δημοσίου τινὸς πλατείας. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Αὐτοκράτορος, ὁ θόρυβος, ἡ κίνησις, αἱ χειρονομίαι ὅλων ἐκείνων τῶν περιέργων παρίστων παράδοξόν τι θέαμα, συγχρόνως δὲ ἠδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ εὐκόλως ὅτι οὐδὲν ἐχθρικὸν ὑπῆρχε εἰς πάντα ταῦτα, καὶ ὅτι ὄχι μόνον περιέργεια ἀλλὰ καὶ ἐνδιαφέρον τι εἶχεν ὁδηγήσει ὅλον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος εἰς τὸν λιμένα.

Ἠδύνατό τις μάλιστα νὰ ἴδῃ ὅτι τὸ αἴσθημα αὐτὸ ηὔξανεν ἐπαισθητῶς· κατὰ πρῶτον μὲν ἐξηρκέσθησαν εἰς τὸ ὁρᾶν μόνον· μετὰ ταῦτα ἐχαιρέτησαν, τινὲς ἔμειναν ἀσκεπεῖς, μερικοὶ δὲ προέβησαν εἰς ζητωκραυγάς· τὰ σύμβολά μας αὐτὰ ἤρχισαν ν' ἀναφαίνωνται μεταξὺ τοῦ πλήθους· γυναῖκες, νεανίαι, ἤρχοντο κεκοσμημένοι δι' ἐρυθρῶν γαροφάλλων. Πλὴν ὅλαι αὐταὶ αἱ ἐπιδείξεις ἐγένοντο πρὸς βλάβην μας εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτῶν καὶ καθίστων ὀξυτέρας τὰς διηνεκεῖς ἀγωνίας μας.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ὁ Αὐτοκράτωρ ἔκπληκτος διὰ τὰ περὶ αὐτὸν συμβαίνοντα μοὶ ὑπηγόρευσεν ἓν ἔγγραφον ὅπερ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις εἰς τοὺς νομολόγους ἵνα συζητήσωσι καὶ ὑπερασπίσωσι τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ πολιτικὴν θέσιν. Εὕρομεν πρὸς τούτοις καὶ τὸ μέσον νὰ τὴν διαδώσωμεν εἰς τὴν ξηράν, ἐγὼ ὅμως οὐδὲν ἀντίγραφον ἐκράτησα.

Ὑπουργικὴ ἀπόφασις περὶ ἡμῶν—Ἀνησυχίαι κτλ.

———

Σάββατον 29, *Κυριακὴ* 30.—Πρὸ εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν, ἢ δύο ἡμερῶν, διέτρεχε φήμη ὅτι εἷς ὑπογραμματεὺς εἶχεν ἀφιχθῆ ἐκ Λονδίνου ἵνα κοινοποιήσῃ τῷ Αὐτοκράτορι

τὰς περὶ αὐτοῦ ἀποφάσεις τῶν ὑπουργῶν. Πραγματικῶς ἡ φήμη ἦν ἀληθὴς, ὁ δὲ ἱππότης Βαμβουρῆ (Banbury) ἦλθεν ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τοῦ ναυάρχου Κὲθ καὶ ἐκοινοποίησε τῷ Αὐτοκράτορι ὑπουργικόν τι ἔγγραφον διατάσσον τὴν ἐξορίαν του καὶ ὁρίζον τὴν συνοδίαν του εἰς τρία μόνον τῆς ἐκλογῆς του ἄτομα, ἐκτὸς ὅμως τοῦ δουκὸς τοῦ Ῥοβίγου καὶ τοῦ στρατηγοῦ Δαλλεμὰν ἀποβλήτων τῆς Γαλλίας.

Ἐγὼ δὲν ἐκαλέσθην παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι· τῶν δύο Ἄγγλων ὁμιλούντων καὶ ἐννοούντων τὴν Γαλλικὴν ὁ Αὐτοκράτωρ τοὺς ἐδέχθη μόνος. Ἐπληροφορήθην μετὰ ταῦτα ὅτι κατεπολέμησε καὶ ἀπέκρουσε μετὰ λογικῆς καὶ ζωηρότητος ἣν ἐζήτουν νὰ ἐξασκήσουν ἐπὶ τοῦ ἀτόμου του βίαν. « Ἦτον ὁ ξένος τῆς Ἀγγλίας, εἶπεν, καὶ ὄχι ὁ αἰχμάλω-
» τος αὐτῆς· εἶχεν ἔλθει νὰ τεθῇ ἐλευθέρως ὑπὸ τὴν προ-
» στασίαν τῶν νόμων αὐτῆς· κατεπάτων τὰ ἱερὰ καθήκον-
» τα τῆς φιλοξενίας ἐπὶ τοῦ ἀτόμου του· ποτὲ δὲ δὲν ἤ-
» θελε συγκατανεύσει εἰς τὴν ὕβριν ἣν τῷ ἡτοίμαζον· ἡ
» βία μόνη ἠδύνατο νὰ τὸν ἀναγκάσῃ, κτλ. » Ὁ Αὐτοκράτωρ μοὶ ἔδωκε τὸ ὑπουργικὸν ἔγγραφον ἵνα τὸ μεταφράσω· ἰδοὺ αὐτό.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΑΔΕΛΦΟΥ ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΙΣ

(*Συνέχεια ὅρα Φυλλ. Ε'.*)

Ἐπειδὴ δὲ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς εἰσὶ πολύτιμα, ἐπιμελοῦ νὰ διατρέξῃς αὐτὰ, μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ὠφελείας (α)· καὶ ἐνόσῳ οἱ χαρακτῆρες ἐντυποῦνται εὐκόλως, πρέπει νὰ διακοσμήσῃς τὸ μνημονικόν Σου μὲ πράγματα ἀξιότιμα ὡς ἐφόδια τοῦ ὑπολοίπου βίου Σου (β), αὐξάνει δὲ τὸ μνημονικὸν διὰ τῆς γυμνάσεως.

Μὴν ἀποσβέσῃς ἑπομένως καὶ τὸ φιλοπερίεργον τὸ ὁποῖον εἶναι τοῦ γένους Σου ἐξαίρετον ἰδίωμα (γ)· πλὴν νὰ τὸ κατευθύνῃς μόνον πρὸς τὰ σεμνὰ καὶ καθήκοντα. Καὶ ἐπειδὴ ἡ περιέργεια εἶναι ἀρχὴ γνώσεων, ποδηγέτης ἀπάγων ὅσον τάχιστα εἰς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν καὶ κοσμιότητα, καὶ ἔμφυτος κλίσις προηγουμένη πάσης μαθήσεως, διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀναχαιτίζῃς διὰ τῆς ὀκνηρίας καὶ νωθρότητος.

Ἂν δυνηθῇς νὰ διαῤῥυθμίσῃς τὴν φαντασίαν Σου καὶ νὰ τὴν καθυποτάξῃς εἴς τε τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον, τότε θέλεις ἀπαρτίσει τὴν καλὴν κατάστασιν καὶ εὐδαιμονίαν Σου. Αἱ γυναῖκες ἄγονται καὶ φέρονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ τὴν ἰδίαν φαντασίαν των· ἐπειδὴ αὐταὶ ἐνασχολούμεναι εἰς φροντίδας μηδαμινὰς, καὶ οὐδενὸς λόγου ἀξίας, οὔτε τὴν βελτίωσιν τῆς τύχης των, ἀλλ' οὔτε τὴν οἰκονομίαν τῆς οἰκιακῆς των καταστάσεως ἐπιφορτίζονται καὶ διὰ τοῦτο εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐπιῤῥέπουσιν, εἰμὴ εἰς μυθιστορίας (α), στολὰς καὶ θεάματα, γινόμεναι τῶν ἡδονῶν εὐτελῆ ἀνδράποδα· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀγωγή Σου διαφέρει τῆς συνήθους τῶν γυναικῶν ἀγωγῆς, ἐλπίζω νὰ διακανονίσῃς τὴν φαντασίαν σου καὶ τὴν καθυποβάλλῃς εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν. Δὲν μὲ λανθάνει ὅτι θέλεις περιορίσει τὰς ἡδονάς σου, ὅταν κανονίσῃς τὴν φαντασίαν σου, καθότι ἐκ ταύτης πηγάζουσιν αἱ ἡδοναὶ, καὶ τότε πόσων δυστυχημάτων θὰ ἦσαι ἀπηλλαγμένη, ὅταν φυλάξῃς δηλαδὴ τὸν κανόνα τοῦτον ἀδιάσειστον! Ἡ φαντασία μας εὑρίσκεται μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς ἀληθείας. Ὅπου δὲ ἡ φαντασία κυριεύει ἐκεῖ ὁ ὀρθὸς λόγος δὲν τολμᾷ νὰ εἰσχωρήσῃ, οὔτε θεωροῦμεν τὰ πράγματα εἰμὴ κατὰ τὴν ἀρέσκειαν ἐκείνης. Ὅσοι κακῇ τύχῃ ἔγειναν τῆς φαντασίας αἰχμάλωτοι, ἐκεῖνοι δοκιμάζουσι τῆς δυναστείας της τὰ βάσανα καὶ τὰς πικρίας. Διὸ εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτον, ἂν εὑρίσκετο τρόπος νὰ πραγματευθῶμεν μετ' αὐτῆς συνθήκην ἀπαράβατον· δηλαδὴ νὰ παρέχῃ ἡμῖν τὰς ἡδονάς της καὶ οὐχὶ τὰς πικρίας της. Τέλος οὐδὲν πρὸς τὴν εὐ-

---

(α) Μέμνησο νέος ὢν ὅτι γέρων ἔσῃ ποτέ. (Φερεκράτης).

(β) Ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας ἀεὶ κατατίθου. (Τιμοκλῆς).

(γ) N'eteignez point le sentiment de la curiosité; il faut seulement le conduire et lui donner un bon objet. (Mme Campan).

(α) Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ μυθιστορημάτων, ἂν καὶ πολλοὶ πολλαχοῦ ὑπὲρ αὐτῶν ἔγραψαν καὶ πολλοὶ κατεπολέμησαν τοὺς πρώτους, ἀρκοῦμαι νὰ σοὶ προσθέσω τὴν ἑξῆς γνώμην, τὴν κατ' ἐμὴν ἰδέαν λίαν ἐπιτυχῆ καὶ ἀξιόλογον.

(α) A l'âge ou le jugement n'est pas encore formé, où les premières idées sont excitées par la vague des sensations, il faut avec soin préserver les filles de la lecture des romans; qu'une mère ait-le courage d'y renoncer elle-même. — Je dis le courage parce qu'il en existe beaucoup qu'elle peut regretter de ne point lire. Mais n'aurait-elle pas de bien plus justes regrets si elle ne préservait pas sa fille de l'attrait de ces lectures que peuvent sans danger charmer quelquefois les loisirs d'une femme formée, tandis qu'elles peuvent porter l'atteinte la plus funeste aux idées et à l'instruction d'une jeune personne? Une mère doit donc s'interdire totalement ce genre de lectures. (Mme Campan)

ζωΐαν τόσον ἀντίκειται, ὅσον ἡ ζωηρὰ καὶ κεκαυτηριασμένη φαντασία.

Καὶ ἀνωτέρω τὸ εἶπα, καὶ πάλιν τὸ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνῃς ὀρθὰς περὶ τῶν πραγμάτων ἰδέας ἵνα καὶ αἱ κρίσεις Σου ὦσιν ὀρθαί. Πρέπει νὰ μὴ κρίνῃς καθὼς κρίνει ὁ χύδην λαὸς, νὰ μὴν ἦσαι δούλη τῆς κοινῆς ὑπολήψεως, νὰ ἀπαλάττῃς ἑαυτὴν ἀπὸ τὰς προλήψεις τῆς νηπιότητος, νὰ ἀναθειχθῇς τοιαύτη ὥστε εἰς ἅπαν λυπηρὸν συνάντημα νὰ λέγῃς προθύμως τε καὶ περιχαρῶς ὅτι ἦσο προπαρεσκευασμένη, νὰ διασκεδάζῃς τὰς προσθήκας τῆς φαντασίας Σου, διὰ νὰ μάθῃς ὅτι τὰ δοκοῦντα Σοι ἀγαθὰ, ἦσαν ἀνύπαρκτα ἀναπλάσματα διὰ τοῦτο καὶ ψεκτέα καὶ ἀπορρίψιμα, καὶ τέλος πάντων νὰ ἐκτιμᾷς τὰ πράγματα καθ' ἣν πραγματικὴν τιμὴν ἔχουσι, ἐπειδὴ πολλοὺς περισσοτέρους λόγους ἔχομεν νὰ μεμψιμοιρῶμεν διὰ τὰς ἐσφαλμένας προλήψεις μας παρὰ διὰ τὴν διεστραμμένην τύχην μας, καὶ πολλάκις δὲν μᾶς θλίβουσι τόσον τὰ πράγματα, ὅσον μᾶς λυπεῖ ἡ δόξα ἣν περὶ αὐτῶν ἔχομεν.

Διὰ νὰ ἔχῃς εὐήμερον κατάστασιν, πρέπει νὰ σκέπτεσαι ὀρθῶς, καὶ νὰ σέβεσαι μὲν τὰς κοινὰς ὑπολήψεις, ὅταν πρόκηται λόγος περὶ θρησκείας, νὰ συλλογίζεσαι δὲ μὲ διαφέροντα τρόπον ἀπὸ τὸν χυδαῖον ἄνθρωπον, ὅταν ὁ λόγος περὶ ἠθικῆς καὶ περὶ εὐζωΐας. Χυδαῖον δὲ ὀνομάζω τὸν φρονοῦντα μηδαμινὰ καὶ χαμαίζηλα πράγματα. Καὶ ὁ μὲν χυδαῖος διαλέγεται μόνον περὶ τύχης καὶ ὑπολήψεως καὶ οὐδὲν ἄλλο ἀκούει τις παρ' αὐτοῦ εἰμὴ τὸ « ἐξακολούθει τὴν ὁδόν σου, καί σπεῦδε νὰ προχωρήσῃς » ὁ δὲ σοφὸς λέγει, « ἀρκέσθητι εἰς τὰ ἁπλὰ πράγματα· ἔκλεξον βίον
» εἰρηνικὸν καὶ ἥρεμον· ἀπόφευγε τοῦ βίου τὸν πολύκρο-
» τον θόρυβον, καὶ τοῦ ἀπειροκάλου ὄχλου τὴν τύρβην τὴν
» θορυβώδη καὶ πολυτάραχον. Ἡ τῆς ἀρετῆς ἀμοιβὴ δὲν
» συνίσταται μόνον εἰς τὴν φήμην καὶ τὴν ὑπόληψιν, ἀλλὰ
» καὶ εἰς τὴν μαρτυρίαν τῆς ἰδίας συνειδήσεως ». Τῷ ὄντι μεγάλη ἀρετὴ ἡ αὐτάρκεια.

Ὅταν δὲν ἔχῃς πολλὴν χρείαν τοῦ κόσμου τότε ὁ κόσμος ἔχει μικρὰν ἰσχύν ἐπὶ Σοῦ· καὶ ἂν δὲν κυριεύησαι ἀπό τὰ ἐπίμονά Σου ἰδιώματα, ἀλλὰ φέρεσαι περὶ τὰς τρυφὰς ἀδιαφόρως, τότε τὰ πάντα ὑπείκουν εἰς τὴν ἐξουσίαν Σου.

Οὐκ ὀλίγον δὲ συντελεῖ καὶ ὁ μονήρης βίος εἰς τὸ νὰ καταχείλῃ καὶ καταδαμάσῃ τις τὰς ἐντυπώσεις τὰς ὁποίας μᾶς προξενοῦν τὰ αἰσθητὰ ἀντικείμενα. Ἐπειδὴ δὲ σοὶ ἀρέσει ἡ μοναξία, ἔχε προσδιωρισμένας τινας ὥρας τῆς ἡμέρας εἰς ἀνάγνωσιν καὶ χρῆσιν τῶν σκέψεών Σου. Εἷς πατὴρ τῆς ἐκκλησίας μας λέγει ὅτι, « Ἡ σκέψις εἶναι τῆς ψυχῆς μας ὀφθαλμὸς ἀκοίμητος δι' οὗ εἰσάγεται τὸ φῶς καὶ ἡ ἀλήθεια ». Ἡ δὲ τοῦ Σολομῶντος σοφία λέγει: « Καὶ ἀπάξω αὐτὸν εἰς ἐρημίαν καὶ λαλήσω τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ». Τῷ ὄντι ἐκεῖ ἡ ἀλήθεια δίδει τὰ μαθήματά της, αἱ προλήψεις ἐκλείπουσιν, ἡ περικυτολογία μετριάζει, καὶ ἡ τυραννικὴ ὑπόληψις ἐκπίπτει τοῦ κράτους της. Ὅστις κατανοήσει ἀληθῶς τοῦ κόσμου τὴν ματαιότητα θέλει δικαιολογήσει τὸν Πλίνιον εἰπόντα ὅτι: « Βέλτιον νὰ διάγῃ τις μηδὲν πράττων ἢ πράττων μηδαμινά. »

Ἤδη δὲ ἐπανέρχομαι εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία συνίσταται εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ἠρεμίαν καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν. Βεβαίως δὲν δύναταί τις νὰ αἰσθανθῇ τὴν γλυκύτητα τῶν ἡδονῶν τοῦ πνεύματος ἄνευ τῆς τοῦ πνεύματος ἀληθοῦς ὀρθότητος· ἐπειδὴ ὅταν τὸ πνεῦμα εἶναι καθαρὸν καὶ ἥσυχον τότε τὰ πάντα μετατρέπονται εἰς ἡδονάς. Διὰ νὰ διάγῃς ὅθεν ἀναπαυμένην ζωὴν καὶ ἀτάραχον ἀκολούθησον τοὺς ἑξῆς κανόνας ὡς ἀλανθάστους. Μὴ γίνεσαι εἰς τὰς τρυφὰς ἔκδοτος μὲ τελείαν προσήλωσιν· μὴν ἐλπίζῃς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπατᾶσαι· προτίμα τὴν μοναδικὴν ζωὴν ὡς μητέρα μὲν τῆς ἀναπαύσεως, φίλην δὲ τῆς φρονήσεως· καὶ τέλος ἀπόφευγε, ὅσον τὸ δυνατὸν, τὸν πολυκύμαντον τοῦτον κόσμον ὡς ἀπαταιῶνα καὶ ἐπισφαλῆ.

Ὅσῳ πλέον ἐπιμίγνυσαι μὲ τὸν κόσμον, τοσούτῳ μᾶλλον κραταιοῦνται τὰ πάθη σου, ἐπειδὴ ἡ μετὰ τοῦ κόσμου ἐπιμιξία καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον μᾶλλον ἄδικον καὶ ἧττον σεμνὸν καὶ κόσμιον. Ὁ ἰὸς τοῦ κόσμου ταχέως διαδίδεται εἰς τὰς τρυφερὰς ψυχὰς, διὰ τοῦτο ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἀποκλείῃς τὰς διόδους δι' ὧν τὰ πάθη εἰσέρχονται. Εὐκολώτερον εἶναι νὰ προλάβῃ τις τὰ πάθη· του, ἢ νὰ τὰ ἐξαλείψῃ καθ' ὁλοκληρίαν ὅταν ἅπαξ γεννηθῶσι, καὶ ἂν, καλῇ τύχῃ, κατορθώσῃ νὰ τὰ ἐξοσρακίσῃ καὶ νὰ τὰ καταβάλλῃ πάλιν ἀφίνει ἐπιθυμιῶν τινα ἴχνη. Εἶναι εὔκολον νὰ ἀντισταθῇ τις εἰς τὰ πρῶτα τῆς φύσεως ὁρμητικὰ κινήματα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως αὕτη ὑπερεκτείνει τὰ δικαιώματά της πέραν τοῦ δέοντος, ὥστε ἂν διανοίξῃς τοὺς νοεροὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν, θέλεις εὕρει μεταμελείας καὶ ἐλέγχων αἴτια πολυπληθῆ καὶ πολυάριθμα.

Ὅταν ἐπιθυμῇς τι μὲ ὑπερβάλλουσαν ἔφεσιν, ἐξέταζε ἂν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπεθύμησας συνεπιφέρῃ πλείονα ἀγαθὰ τῶν ἐνδεχομένων ἀλγεινῶν. Καὶ ἐνθυμοῦ ὅ,τι ποτε εἶπεν ὁ Ὁράτιος. « Ἡ ἡδονὴ προπορεύεται διὰ νὰ κρύπτῃ τὰ ἐπακόλουθά της ». Τότε μόνον δὲ θὰ ἐλευθερωθῇς ἀπὸ τοὺς φόβους σου, ὅταν ἀπαλλαγῇς ἀπὸ τὰς ἐπιθυμίας Σου.

Ὁ νουνεχὴς ἄνθρωπος δὲν τρέχει ὄπισθεν τῆς εὐδαιμονίας του ἀλλὰ τὴν κατασκευάζει αὐτὸς εἰς ἑαυτόν· ἐπειδὴ ἡ εὐδαιμονία εἶναι τῆς φρονήσεως ἀποτέλεσμα. Παρατήρησον ὅτι αἱ μὲν ἀληθεῖς τῆς ζωῆς ἀνάγκαι εἰσὶν ὀλιγάριθμοι, αἱ δὲ τῶν δοξασιῶν μας ἀπεναντίας πολυάριθμοι, καὶ ὅτι εὐκολώτερον εἶναι νὰ ἐξοικονομῇ τις τὰς ἐπιθυμίας του κατὰ τὴν κατάστασίν του, παρὰ τὴν κατάστασίν του κατὰ τὰς ἐπιθυμίας του. Καλὸν θὰ ἦτον ἴσως ἂν τὰ πλούτη ἠδύναντο νὰ μᾶς κορέσωσι, καθότι ἤθελε παύσει ἡ ἄ-

πλετος ἐπιθυμία τοῦ θησαυρισμοῦ, πλὴν ἡ δίψα τῆς προσκτήσεως αὐξάνει τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ εἶναι πτωχὸς ὅστις πλέον ἐπιθυμεῖ καὶ ὀρέγεται.

Οἱ κοῦφοι νέοι καὶ νέαι τρέφονται μὲ κενὰς ἐλπίδας· (α) διὰ τοῦτο λέγει τις τῶν νεωτέρων, «αἱ ἐλπίδες ἀπάγουσι » τοὺς νέους διὰ μιᾶς ὁδοῦ ἡδονικῆς καὶ τερψιθύμου μέ» χρι τέλους τῆς ζωῆς των, ἡ ὁποία ἤθελεν εἶσθαι σε» νὴ, ἂν αἱ ἐλπίδες δὲν ἔδιδον παράτασιν. Αὐταὶ παρη» γοροῦσι μὲν μέχρι τινὸς, ἀλλ' οὐχ' ἧττον εἰσὶ καὶ κιν» δυνώδεις ὅταν πείθωσι τινα νὰ ἀφίνη τὰ ἐν χερσὶ καὶ » νὰ διώκῃ τὰ ἀφανῆ»

Ἡ φιλαυτία μᾶς κάμνει νὰ ἀγνοῶμεν τὰ ἴδιά μας ἐλαττώματα, ἐπειδὴ τὰ σμικρύνει ὥστε νὰ τὰ αἰσθάνωνται οἱ ἄλλοι ἐκτὸς ἡμῶν μόνον (β)· ἐθιζόμενοι, φερ' εἰπεῖν, εἰς τὰς ἰδίας τοῦ σώματος δυσοσμίας, ἡμεῖς δὲν τὰς αἰσθανόμεθα τόσον ὅσον οἱ ἄλλοι. Ἵνα βλέπῃς ὅθεν, φίλη μου, τὰ ἐλαττώματά Σου ὅπως πραγματικῶς ἔχουσι, βλέπε μὲ ἀκρίβειαν τὰ τῶν ἄλλων ἐλλείματα, καὶ θεώρει τὰ ἴδια μὲ τοὺς αὐτοὺς ὀφθαλμοὺς, μὲ τοὺς ὁποίους καὶ τὰ τῶν ἄλλων θεωρεῖς καὶ περιεργάζεσαι. Ἐξέταζε τὴν διάθεσίν Σου καὶ λάμβανε καλὸν παράδειγμα ἀπὸ τὰ ἐλαττώματά Σου πρὸς τὴν τούτου διαῤῥύθμισιν, ἐπειδὴ οὐδὲν ἐλάττωμα εὑρίσκεται ἀρετῆς ἀμέτοχον. Ὁ σκοπὸς τῆς ἠθικῆς δὲν εἶναι νὰ καταστρέψῃ τὴν φύσιν, ἀλλὰ νὰ τὴν ἀπαρτίσῃ τελειοτέραν, ἐπειδὴ γενικῶς ὅλα τὰ πάθη δι' ἃν ἐπάγουσι καταισχύνην μᾶς ἀναγκάζουσιν εἰς τὸν ἐξοστρακισμὸν αὐτῶν, ὡς παραδείγματος χάριν, ἂν ᾖσαι κενόδοξος, μεταχειρίσου τὴν κενοδοξίαν Σου, ὅπως ἀναδειχθῇς ἀνωτέρα τῶν ἀτοπημάτων τοῦ εἴδους Σου· ἂν ᾖσαι δειλὴ, μετάτρεψον τὴν δειλίαν εἰς φρόνησιν διὰ νὰ ἀναχαιτίζεσαι ἀπὸ ἀτοπήματα, ἂν ᾖσαι δαπανηρὰ, εἶναι εὔκολον νὰ μεταβάλλῃς τὴν ἀσωτείαν Σου εἰς μεγαλοδωρίαν καὶ ἐλευθεριότητα, νὰ δίδῃς τουτέστι ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, νὰ ἐλεῇς τοὺς ἐνδεεῖς καὶ πένητας, νὰ χαρίζῃς εἰς τοὺς πτωχοὺς κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀνάγκης των, καὶ νὰ δανείζῃς εἰς ἐκείνους οἵτινες δὲν δύνανται να ἀποδώσουν τὸ δάνειον (γ). (ἀκολουθεῖ.)

(α) Αἱ ἐλπίδες βόσκωσι τοὺς κενοὺς βροτῶν. Δίφιλος.

(β) Ἀνθρώπων ἕκαστος δύω πήρας φέρει, τὴν μὲν ἔμπροσθεν τὴν δὲ ὄπισθεν· γέμη δὲ κακῶν ἑκατέρα. Ἀλλ' ἡ μὲν ἔμπροσθεν τῶν ἀλλοτρίων, ἡ δὲ ὄπισθεν τῶν αὑτοῦ τοῦ φέροντος. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι τὰ μὲν ἐξ ἑαυτῶν κακὰ οὐχ ὁρῶσιν τὰ δὲ ἀλλότρια πάνυ ἀκριβῶς θεῶνται. (Αἴσωπος).

(1) Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες.— Εὐγ. — Μὴ φράσσῃς ὦτα πρὸς ἀσθενῆ. Σολομ.

Ο ΠΛΟΥΤΩΝ.

Ἀλληγορικὴ Μυθιστορία

ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΑΝΔΗΣ

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

— Γνωρίζω ἤδη ὅτι μὲ ἀνήκεις, τῷ εἶπε μὲ συγκεκινημένην φωνὴν, καὶ ὅτι εἶσαι ἄξιος νὰ μὲ γνωρίζῃς καὶ κατέχῃς. Εἰς αὔριον λοιπὸν, εἰς τὸν χορὸν τοῦ μεγάρου *Σερβίλι*. Ἀνεχώρησαν ὅπως καὶ κατὰ τὰς ἄλλας συνεντεύξεις, χωρὶς ὅμως ἡ ἄγνωστος νὰ προφέρῃ ὡς ἄλλοτε τὰς μυσταγωγικὰς, οὕτως εἰπεῖν, λέξεις αἵτινες ἔληγον τὴν συνέντευξιν ἑκάστης νυκτός. Ὁ Φράντζ πλήρης χαρᾶς, περιεπλανήθη δι' ὅλης τῆς ἡμέρας εἰς τὴν πόλιν χωρὶς νὰ δύναται νὰ σταματήσῃ εἰς κανὲν μέρος. Ἐθαύμαζε τὸν οὐρανὸν, προσεμειδία πρὸς αὐτὸν, ἐχαιρέτα τὰς οἰκίας καὶ ὡμίλει μὲ τὸν ἄνεμον. Ὅσοι τὸν ἀπήντουν, ἐκλαμβάνοντες αὐτὸν διὰ παράφρονα, τὸν ἐδείκνυον πρὸς ἀλλήλους διὰ τῶν βλεμμάτων· τὸ παρετήρει καὶ ἐγέλα μὲ τὸν παραλογισμὸν αὐτῶν· οἱ ποτὲ φίλοι του τὸν ἠρώτουν,—Τί ἔγινε πρό τινος καιροῦ καὶ διατὶ δὲν ἐφαίνετο πλέον;—«Θὰ γίνω εὐτυχὴς», τοῖς ἀπεκρίνετο καὶ διέβαινεν.

Τὸ ἑσπέρας ἀγοράσας μεγαλοπρεπῆ μασχαλιστῆρα καὶ ἐπωμίδας νέας, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον του ἵνα ἐνδυθῇ, δώσας δὲ τὴν μεγαλητέραν περιποίησιν εἰς τὴν κόμμωσίν του, ἐπῆγε μετὰ ταῦτα ἐνδεδυμένος τὴν στρατιωτικήν του ἐνδυμασίαν εἰς τὸ μέγαρον *Σερβίλι*.

Ὁ χορὸς ἦτο μεγαλοπρεπέστατος, πάντες ἐκτὸς τῶν ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς ἦσαν μετεμφιεσμένοι, κατὰ τὰς προσκλήσεις, καὶ ἡ πληθὺς αὕτη τῶν ποικίλων καὶ κομψῶν ἱματισμῶν ἀναμιγνυομένων καὶ ταραττομένων μὲ τὸν ἦχον πολυπληθοῦς ὀρχήστρας, παρεῖχε τὸ λαμπρότερον καὶ ζωηρότερον θέαμα.

Ὁ Φράντζ διέτρεξε τὰς αἰθούσας, ἐπλησίασεν ὅλας τὰς συναθροίσεις, ἔῤῥιψε τὸ βλέμμα του ἐφ' ὅλων τῶν κυριῶν. Πολλαὶ ἦσαν ἀξιοσημειώτου ὡραιότητος οὐδεμία ὅμως τῷ ἐφάνη ἀξία νὰ προσελκύσῃ τὸ βλέμμα του.

— Δὲν ἦλθεν εἰσέτι, εἶπε καθ' ἑαυτὸν; ἤμην βέβαιος, δὲν εἶναι εἰσέτι ἡ ὥρα της· ἐστάθη ὄπισθεν στήλης, πλησίον τῆς πρωτίστης εἰσόδου καὶ ἐπερίμενε, ἔχων τὸ ὄμμα αὐτοῦ ἐστραμμένον πρὸς τὴν θύραν. Πολλάκις ἡ θύρα αὕτη ἠνεώχθη καὶ πολλαὶ κυρίαι εἰσῆλθον χωρὶς τὸν ἐλάχιστον νὰ προξενήσουν παλμὸν εἰς τὴν καρδίαν του. Καθ' ἣν ὅμως στιγμὴν τὸ ὡρολόγιον ἤρξατο νὰ σημαίνῃ τὴν ἑνδεκάτην, ἀνεσκίρτησε καὶ ἔκραξεν:

— Ἰδού την! μὲ φωνὴν ἱκανὴν νὰ ἀκουσθῇ ὑπὸ τοῦ πλησίον του.

Ὅλων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς αὐτὸν ἵνα τὸν ἐρωτήσουν τὴν ἔννοιαν τῆς ἐκφράσεώς του. Τὴν αὐτὴν ὅμως στιγμὴν ἡ θύρα ἠνοίχθη, καὶ γυνή τις εἰσελθοῦσα ἐπέσυρε τὰ βλέμματα ὅλων, ὁ Φράντζ τὴν ἀνεγνώρισεν ἀμέσως, ἦτον ἡ νέα κόρη τῆς εἰκόνος ἐνδεδυμένη ὡς δούκισσα τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος, καθισταμένη ἔτι ὡραιοτέρα ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐνδυμασίας της

Οὐδεὶς ἐκτὸς τοῦ Φράντζ τὴν ἐγνώριζε, δεσμευμένοι ὅμως ἅπαντες ὑπὸ τῆς θαυμασίας καλλονῆς της καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ὕφους της, ἀπεσύροντο ἀξιοσεβάστως καὶ σχεδὸν προσέκλινον κατὰ τὴν διάβασίν της. Ἐπροχώρει μὲ βῆμα βραδὺ καὶ μεγαλοπρεπὲς, θεωροῦσα πέριξ αὐτῆς μὲ βλέμμα σταθερὸν, μηδένα χαιρετῶσα ὡς νὰ ἦτο ἡ βασίλισσα τοῦ χοροῦ. Ὁ Φράντζ ἔκθαμβος καὶ ταυτοχρόνως καταγοητευμένος τὴν ἠκολούθει μακρόθεν. Ὁπότε δὲ εἰσῆλθεν αὕτη εἰς τὴν τελευταίαν αἴθουσαν, ὡραῖος νεανίας φέρων τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ Τάσσου, ἔψαλλεν ἆσμα πρὸς τιμὴν τῆς Βενετίας συνοδεῦον αὐτὸ μὲ τὴν κιθάραν· ἡ νεᾶνις ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν πρὸς αὐτὸν καὶ προσηλώσασα ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὄμμα της τὸν ἠρώτησε τίς ἦτο, διὰ νὰ τολμᾷ νὰ φέρῃ τοιαύτην ἐνδυμασίαν καὶ νὰ ψάλλῃ πρὸς τιμὴν τῆς Βενετίας· οὗτος καταγοητευμένος ὑπὸ τοῦ βλέμματός της, ἔκυψε τὴν κεφαλὴν ὠχριῶν καὶ προσέφερεν εἰς εἰς αὐτὴν τὴν κιθάραν. Τὴν ἔλαβεν καὶ ταχαίως περιφέρουσα ἐπὶ τῶν χορδῶν τὰ ἀλαβάστρινα δάκτυλά της, ἐτόνισε καὶ αὕτη μὲ φωνὴν ἠχηρὰν καὶ ἁρμονικὴν, ἆσμα ἀλλόκοτον, συχνάκις διακοπτόμενον.

« Χορεύετε, γελᾶτε, ψάλλετε, χαρίεντα τέκνα τῆς Βενε» τίας. Δι' ὑμᾶς ὁ χειμὼν εἶναι ἄνευ πάγων, ἡ νὺξ ἄνευ » σκότους, ἡ ζωὴ ἄνευ φροντίδων. Εἶσθε οἱ εὐτυχεῖς τοῦ » κόσμου καὶ ἡ Βενετία ἡ βασίλισσα τῶν ἐθνῶν. Τίς ἀν» τιλέγει; Προσέξατε! τὰ ὄμματα βλέπουν, τὰ ὦτα ἀκούουν, » αἱ γλῶσσαι ὁμιλοῦν. Φοβεῖσθε τὸ Συμβούλιον τῶν Δέκα » ἐὰν δὲν ἦσθε καλοὶ πολῖται. Οἱ καλοὶ πολῖται χορεύουν, » γελῶσι καὶ ψάλλουσι, ἀλλὰ δὲν ὁμιλοῦν. Χορεύετε, γελᾶ» τε καὶ ψάλλετε, χαρίεντα τέκνα τῆς Βενετίας. Βενετία, » πόλις μοναδικὴ, κτισθεῖσα οὐχὶ ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης » χειρὸς ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, κτισθεῖσα » ἵνα χρησιμεύσῃς ἐφήμερος κατοικία τῶν δικαίων καὶ » τεθειμένη ὡς βαθμὶς δι' αὐτοὺς μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ » οὐρανοῦ! Τείχη ἅτινα ἑκατοίκησαν νύμφαι φαντασιώ» δεις καὶ εἰς ἅτινα εἰσέτι πνέει αὖρα μαγική. Ἐναέριοι » ᾖλαι αἵτινες τρέμετε εἰς τὴν ὁμίχλην! Ὀβελίσκοι ἐλα» φροὶ, οἵτινες συγχέεσθε μὲ τοὺς ἱστοὺς τῶν πλοίων! » Θόλοι φαινόμενοι ἐμπεριέχοντες χιλίας φωνὰς ἵνα ἀπο» κρίνεσθε εἰς πᾶσαν φωνὴν διαβαίνουσαν! Μυριάδες ἀγ» γέλων καὶ ἁγίων οἵτινες φαίνεσθε πηδῶντες ἐπὶ τῶν » θόλων καὶ κινοῦντες τὰς ἐκ μαρμάρου καὶ ὀρειχάλκου » πτέρυγάς σας, ὅταν ἡ αὖρα διατρέχῃ ἐπὶ τῶν ὑγρῶν » μετώπων σας! Χώρα ἥτις δὲν κεῖσαι ὡς τὰς ἄλλας ἐπὶ » ἐδάφους στεγνοῦ καὶ βορβορώδους, ἀλλ' ἥτις πλέεις ὡς » σμῆνος κύκνων ἐπὶ τῶν κυμάτων, χαρεῖτε, χαρεῖτε, χα» ρεῖτε! Νέον σᾶς ἑτοιμάζεται μέλλον καὶ ὡραῖον ὡς τὸ » πρῶτον. Ὁ μαῦρος ἀετὸς πετᾷ ὑπεράνω τοῦ λέοντος » τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ πόδες Τουδέσκων χορεύ» ουσιν εἰς τὸ μέγαρον τῶν Δόγων. Σίγησον ἁρμονία » τῆς νυκτός! ἐξαλειφθεῖτε ἀναίσθητοι τοῦ χοροῦ θό» ρυβοι! Μὴ ἀκούεσαι πλέον οὐράνιον ἆσμα τῶν ἀλιέων! » Παῦσον νὰ ψιθυρίζῃς φωνὴ τῆς Ἀδριατικῆς! Σβύσον » λύχνε τῆς Παναγίας! Κρύφθητι διὰ παντὸς ἀργυρὰ βα» σίλισσα τῆς νυκτός! Δὲν ὑπάρχουσι πλέον Βενετοὶ εἰς » τὴν Βενετίαν. Ῥεμβάζομεν ἢ ἤμεθα εἰς ἑορτάς; Ναὶ, » ναὶ, χορεύσωμεν, γελάσωμεν τραγωδήσωμεν! εἶναι ἡ ὥ» ρα καθ' ἣν ἡ σκιὰ τοῦ Φαλιέρου καταβαίνει βραδέως » τὴν κλίμακα τῶν γιγάντων καὶ κάθηται ἀκίνητος ἐπὶ » τῆς τελευταίας βαθμίδος. Χορεύσωμεν, γελάσωμεν » ψάλλωμεν, διότι ἐντὸς ὀλίγου ἡ φωνὴ τοῦ ὡρολογίου » θὰ σημάνῃ μεσονύκτιον, καὶ ὁ χορὸς τῶν νεκρῶν θὰ » κράξῃ εἰς τὰ ὦτα μας: *Δουλεία, Δουλεία!* »

Περαιώσασα τοὺς λόγους τούτους ἀφῆκε νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἡ κιθάρα αὐτῆς ἥτις ἀνέδωκεν ἦχον πένθιμον, τὸ δὲ ὡρολόγιον ἐσήμανε μεσονύκτιον. Πάντες ἤκουσαν τὰ δώδεκα κρούσματα μὲ σιωπὴν ἀπαίσιον. Ὁ κύριος τοῦ μεγάρου πλησιάσας τότε τὴν ἄγνωστον μὲ ὕφος ἠμιπαροργισμένον.

— Κυρία, τῇ εἶπε μὲ φωνὴν πλήρη συγκινήσεως, τίς μοὶ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ σᾶς φέρῃ ἐνταῦθα;

— Ἐγὼ, ἀνέκραξεν ὁ Φράντζ προχωρῶν, καὶ ἄν τις τὸ νομίζῃ κακῶς γεγενημένον ἂς ὁμιλήσῃ.

Ἡ ἄγνωστος ἥτις ἕως τότε δὲν εἶχε δώσει προσοχὴν εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ κυρίου, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν ἀκούσασα τὴν φωνὴν τοῦ κόμητος,

— Ζῶ! ἔκραξεν ἐνθουσιωδῶς, θὰ ζήσω!

Καὶ ἐστράφη πρὸς αὐτὸν μὲ πρόσωπον λάμπον. Παρατηρήσασα ὅμως αὐτὸν, αἱ παρειαί της ὠχρίασαν καὶ τὸ μέτωπόν της ἐκαλύφθη ὑπὸ σκοτεινοῦ νέφους.

— Διατὶ ἔλαβες τὴν μεταμφίασιν ταύτην; τὸν ἠρώτησε μὲ τόνον σοβαρὸν δεικνύουσα τὴν ἐνδυμασίαν του.

— Δὲν εἶναι μετεμφίεσις ἀπήντησεν, εἶναι. . . .

Δὲν ἐδυνήθη νὰ εἴπῃ περισσότερον. Βλέμμα φοβερὸν τῆς ἀγνώστου τὸν εἶχε ἀπολιθώσει. Τὸν παρετήρησε στιγμάς τινας ἐν σιωπῇ ἀφήσασα νὰ ῥεύσουν ἀπὸ τὰ ὄμματά της δύο θαλερὰ δάκρυα. Ὁ Φράντζ ἦν ἕτοιμος νὰ τρέξῃ πρὸς αὐτὴν, ἀλλ' ἐκείνη,—Ἀκολούθει μοι, τῷ εἶπε μὲ φωνὴν ὑπόκωφον. Διασχίσασα δὲ μετέπειτα ταχέως τὸ ἔκθαμβον πλῆθος ἐξῆλθε τοῦ χοροῦ συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ κόμητος.

Φθάσασα εἰς τὴν κλίμακα τοῦ μεγάρου, ἐπήδησεν εἰς τὴν γόνδολάν της, εἰποῦσα εἰς τὸν Φράντζ νὰ εἰσέλθῃ καὶ

καθήσῃ. Εἰσελθὼν δὲ οὗτος καὶ καθήσας ἔρριψε τὰ βλέμματά του πέριξ καὶ μὴ βλέπων κωπηλάτην τινα,

— Τὶς θὰ μᾶς φέρῃ ; ἠρώτησεν.

— Ἐγώ, ἀπήντησε λαμβάνουσα τὴν κώπην μὲ στιβαρὰν χεῖρα.

— Ἄφες εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον.

— Ὄχι, χεῖρες Αὐστριακαὶ δὲν γνωρίζουν τὴν κώπην τῆς Βενετίας.

Καὶ δίδουσα εἰς τὴν γόνδολαν δυνατὴν κίνησιν, ὤθησεν αὐτὴν ὡς βέλος εἰς τὴν διώρυγα· ἐντὸς ὀλίγου ἦσαν μακρὰν τοῦ μεγάρου. Ὁ Φράντζ ὅστις ἐπερίμενε τὴν ἔκρηξιν τῆς ὀργῆς της, ἐξεπλήττετο καὶ ἀνησύχει βλέπων αὐτὴν διατηροῦσαν ἄκραν σιωπήν.

— Ποῦ ὑπάγομεν; ἠρώτησε μετά τινας στιγμὰς σκέψεως.

— Ὅπου τὸ πεπρωμένον μᾶς φέρει, ἀπήντησε μὲ φωνὴν κατηφῆ, καὶ ὡς νὰ εἶχον δώσει οἱ λόγοι οὗτοι νέαν ζωὴν εἰς τὴν ὀργήν της, ἤρχισε νὰ κωπηλατῇ μὲ πλειοτέραν δύναμιν. Ἡ γόνδολα εὐπειθὴς εἰς τὴν ὤθησιν τῆς ἰσχυρᾶς χειρός της ἐφαίνετο πετῶσα ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Οὗτος ἔβλεπε τοὺς ἀφροὺς διατρέχοντας μὲ θαυμασίαν ταχύτητα τὸ μῆκος τῶν πλευρῶν τοῦ πλοιαρίου καὶ τὰ πλοῖα ὅσα εὑρίσκοντο εἰς τὴν διάβασίν του ἐφαίνοντο φεύγοντα ὀπισθέν του ὡς νέφη φερόμενα ὑπὸ τῆς καταιγίδος. Ἐντὸς ὀλίγου τὸ σκότος κατέστη ψηλαφητὸν, ὁ ἄνεμος ηὔξησεν καὶ δὲν ἤκουεν ἄλλο τι εἰμὴ τὸν ῥόχθον τῶν κυμάτων καὶ τὸν συριγμὸν τοῦ ἀνέμου εἰς τὴν κόμην του, δὲν ἔβλεπεν ἔμπροσθέν του εἰμὴ τὸ μέγα λευκὸν σχῆμα τῆς συντρόφου του ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους. Ὀρθία εἰς τὴν πρῴραν, τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν κωπῶν ἔχουσα, τὴν κόμην ἐῤῥιμμένην ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ τὰ μακρὰ λευκὰ ἐνδύματά της ἐν ἀταξίᾳ ἐγκαταλελειμένα εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀνέμων, ὡμοίαζε μᾶλλον τὸν δαίμονα τῶν ναυαγίων παίζοντα ἐπὶ τῆς ταραχώδους θαλάσσης.

(ἕπεται τὸ τέλος)

—═—

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

ΕΙΣ ΤΙΝΑ ΓΑΔΛΟΝ ΦΙΛΟΝ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΝ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ.

Ἀγαπητέ μοι φίλε !

Οἱ περιώνυμοι ποιηταὶ ὁμοιάζουσι τὰ μεγάλα ὄρη. Τὰ ἄσματά των ψάλλονται εἰς ὅλας τὰς γλώσσας, καθότι τὰ ὀνόματά των εὑρίσκονται εἰς τὰ χείλη ἑκάστου. Ὁ Ὅμηρος ὅμως, πλέον παντὸς ἄλλου ἔσχε τὴν εὐτυχίαν, ἢ μᾶλλον τὴν δυστυχίαν νὰ εὕρῃ πολλοὺς διερμηνεῖς. Καθ' ὅλα τὰ ἔθνη ἄθλιοι ἀντιγραφεῖς καὶ ἀνίκανοι μεταφρασταὶ μετεμόρφωσαν τερατωδῶς τὰς ποιήσεις του καὶ ἀπὸ τοῦ Accius Labeo ὅστις λέγει:

« Crudam manduces Priamum Priamique puellos (α) »

μέχρι τοῦ συγχρόνου μας Marot τοῦ λέγοντος:

» Lors, faceà face on vit ces deux grands Ducs
» Piteusement sur la terre étendus ! . . .

Ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τέλος τοῦ γραμματικοῦ Ζωΐλου μέχρι τῶν ἡμερῶν μας εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀπαριθμήσωμεν τοὺς πυγμαίους ἐκείνους, οἵτινες ἐπειράθησαν νὰ ἀνυψώσουν τὸ ῥόπαλον τοῦ Ἡρακλέους.

Μὴν ἀναμιχθῆς φίλε μου, μὲ τοὺς νάνους αὐτούς· ἡ μετάφρασίς σου εἰσέτι δὲν ἐδημοσιεύθη· πίστευσόν με ὅτι εἶσαι εὐτυχὴς δυνάμενος νὰ τὴν καύσῃς.

Μετάφρασις τοῦ Ὁμήρου εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, ἔμμετρος, ὤ! θὰ ἦναι τερατώδες! Εἰλικρινῶς, δὲν σὲ λέγω ὅτι ἡ μετάφρασίς σου μὲ δυσηρέστησε, ἂν καὶ δὲν τὴν ἀνέγνωσα, καθότι οὔτε ἔχω ποτὲ σκοπὸν νὰ τὴν ἀναγνώσω, σοὶ ἐπαναλέγω ὅμως ὅτι μετάφρασις ἔμμετρος οἱουδήποτε μεγάλου ποιητοῦ, παρ' οἱουδήποτε γενομένη εἶναι πρᾶγμα ἀδύνατον· εἶναι χίμαιρα. Τὸ λέγω ἐγώ, ὁ μεταφράσας περὶ τοὺς πεντακισχιλίους στίχους τῶν τοῦ Ὁρατίου Λουκιανοῦ καὶ Βυογιλίου, τοὺς ὁποίους ὅμως ἐπιμελῶς μέχρι σήμερον ἔκρυψα. Ἀλλὰ τὸν Ὅμηρον, κύριε! τὸν θεῖον Ὅμηρον!

Γνωρίζεις ὅτι μόνον ἡ ἁπλότης τοῦ Ὁμήρου ἐγένετο ὕφαλος τρομερὸς εἰς τοὺς μεταφραστάς του; Ἡ κυρία Daci er τὴν μετέβαλλεν εἰς βαναυσολογίαν ὁ Lamotte εἰς ξηρασίαν, ὁ δὲ Bitaulé εἰς μικρολογίαν.

Ὁ Φραγγίσκος Πόρτης (Fransois Porto) λέγει, ὅτι, ἵνα ὑμνήσῃ τις τὸν Ὅμηρον ἐπαξίως πρέπει νὰ ἦνε Ὅμηρος καὶ αὐτός. Ἄρά γε ἵνα τις τὸν μετάφρασῃ τὶ πρέπει νὰ ἦνε ;

——

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἐσχάτως ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις ἀξιόλογον σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον, *Βιογραφίαι τῶν ἐνδόξων καλλιτεχνῶν τῆς Ἰταλίας, ὑπὸ τῶν Γάλλων* Shoelcher, Eh. Didier, Fortoul, Ferrier καὶ Mazuy. μεταφρασθὲν εἰς τὴν ἡμετέραν ὑπὸ Γ. Ε. Μαυρογιάννη. Συγχαίροντες τὸν μεταφραστὴν διὰ τὴν καλὴν ἐκλογὴν τοῦ συγγράμματος καὶ τὸ ἐπιτυχὲς τῆς μεταφράσεώς του, καθῆκον ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ συστήσωμεν τὸ πόνημα τοῦτο εἰς τοὺς ὁμογενεῖς, ὡς τὸ ἐντελέστερον, τὸ ὠφελιμώτερον καὶ τὸ τερπνότερον τῶν τοιούτου εἴδους συγγραμμάτων· ἐν αὐτῷ εὕρηται ἐντελὴς ἀπεικόνισις τῶν περικλεῶν χρόνων τῆς Ἰταλίας, ζωηρὰ ἀνανάκλασις τῶν ἐνδόξων τῆς Ἑλλάδος ἐποχῶν, στιβαραὶ βάσεις τοῦ μέλλοντος μεγαλείου τῆς ἐπερχομένης γεννεᾶς.

(1) Νομίζει ὅτι τρώγει τὸν Πρίαμον καὶ τοὺς γόνους του.

ΑΝΑΜΙΚΤΑ.

Η ΠΟΙΚΙΛΙΑ. — Συνέβη ἐν Σουηδίᾳ τὸ ἀκόλουθον τραγικώτατον συμβὰν ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ Β΄. Παρίστανον εἰς τὸ θέατρον τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ· ὁ ὑποκριτὴς, ὅστις ἔμελλε νὰ πλήξῃ διὰ τῆς λόγχης τὴν πλευρὰν τοῦ Ἐσαυρωμένου, ὑπὸ τοῦ πάθους οἰστρηλατούμενος, ἐνέπηξεν ἀληθῶς τὴν λόγχην εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ συναδέλφου του· ὁ πληγωθεὶς κατέπεσεν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἀλλὰ διὰ τοῦ βάρους τοῦ ἐφόνευσε τὴν παρὰ πόδας τοῦ σταυροῦ ὑποκρίτριαν, ἥτις παρίστα τὸ πρόσωπον τῆς Μαρίας. Ἰωάννης ὁ Β΄. ὅστις ἦτο παρὼν, ὀργισθεὶς εἴτε διὰ τὴν θηριωδίαν εἴτε διὰ τὴν ἀνεπιτειδιότητα τοῦ ὑποκριτοῦ, ὁρμᾷ κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἀποκεφαλίζῃ διὰ τοῦ ξίφους του. Τοῦτο ἰδόντες οἱ θεαταὶ, οἵτινες ὑπερηγάπων τὸν ὑποκριτὴν αὐτὸν ὡς τὸν ἱκανώτερον πάντων καὶ παροξυνθέντες διὰ τὴν ἄλογον τοῦ βασιλέως αὐστηρότητα, ὁρμῶσι κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν φονεύουσι. Τραγικωτέραν λύσιν δὲν ἔλαβεν ἴσως ἀκόμη καμμία ἐπὶ σκηνῆς τραγῳδία.

ΦΟΝΤΕΝΕΛΛΟΥ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ. — Εἰς συναναστροφήν τινα ἐν ᾗ συμπαρευρίσκετο καὶ ὁ διάσημος φιλόσοφος Φοντενέλλος, προέβαλλον διαφόρους παραδόξους ἐρωτήσεις, μεταξὺ τούτων, ἡ παραδοξωτέρα ἦν ἡ ὑπὸ τῆς οἰκοδεσποίνης προταθεῖσα ἔχουσα οὕτως: *Ὁποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἑνὸς ὡρολογίου ;* Πάντες ἠπόρουν περὶ τῆς ἀπαντήσεως, ὅτε ὁ Φοντενέλλος ἐγερθεὶς,—Ἡ ὑπάρχουσα διαφορὰ, κυρία μου, εἶπεν, εἶναι ὅτι, τὸ μὲν ὡρολόγιον μᾶς δεικνύει τὰς ὥρας, ὑμεῖς δὲ μᾶς κάμνετε νὰ τὰς λησμονῶμεν.

ΑΠΕΘΑΝΟΝ. — Κύριος τις ἔγραφε μιᾷ τῶν ἡμερῶν πρός τινα φίλον του· πρὶν ὅμως σφραγίσῃ τὴν ἐπιστολὴν, προσβάλλεται ὑπὸ ἀποπληξίας καὶ ἀποθνήσκει· ὁ ὑπάλληλός του παρὼν τυγχάνων, ἀνοίγει χωρὶς νὰ ταραχθῇ τὴν ἐπιστολὴν καὶ προσθέτει: — *Πρὶν κλείσω τὴν ἐπιστολήν μου ἀπέθανον.* Εἶτα δὲ σφραγίσας αὐτὴν, τὴν ῥίπτει εἰς τὸ ταχυδρομεῖον.

ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ ΚΑΙ ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ. — Ἐπανέλεγον ποτὲ ἐνώπιον τοῦ Βολταίρου τὴν φράσιν ἐκείνην τοῦ Ἀρχιμήδους: — *Δὸς μοι πᾶ στῷ ἵνα τὴν γῆν ἄρω.* — Ἀρκεῖ νὰ εὕρῃ καὶ τὸν κατάλληλλον μοχλὸν, προσέθηκεν ὁ Βολταῖρος.

Ο ΕΡΩΣ. — Νεᾶνις τις ἐπέπληττε τὸν ἐραστήν της διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀδιαφορίαν του. — Πῶς φίλε μου, τῷ ἔλεγεν, ἐνῷ πρῶτον ἦσο τόσῳ περιποιητικὸς πρὸς ἐμὲ, ἤδη κατέστης ψυχρὸς καὶ καθημέραν καθίσταται ἔτι ψυχρότερος. Δεσποινὶς, τῇ ἀπήντησεν, ὁ ἔρως εἶναι ὅπως ἡ σελήνη, ὅταν δὲν αὐξάνῃ ἐλλατοῦται.

ΔΗΜΑΡΧΙΚΗ ΔΙΑΤΑΓΗ. — Κατὰ τὸ 1791 τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τοῦ ΣΤ τμήματος τῶν Παρισίων ἐξέδοτο τὴν ἀκόλουθον διαταγήν:

Α΄. — « Ἀπαγορεύεται ῥητῶς εἰς τοὺς κύνας ἡ ἐν » τοῖς ναοῖς εἴσοδος· οἱ παραβάται τῆς διαταγῆς ταύ- » της θέλουσιν ὑπόκεισθαι, ἐὰν μὲν ὦσι κύνες τῆς ἐνορίας » εἰς μαστίγωσιν, ἐὰν δὲ ξένοι εἰς ἑξήκοντα φράγκων » πρόστιμον.

Β΄. — « Ἵνα μὴ οἱ ῥηθέντες κύνες προφασισθῶσιν ἐπὶ » ἀγνοίᾳ, ἡ παροῦσα δημαρχικὴ διαταγὴ τοιχοκολληθήσε- » ται εἰς τὰς κυριωτέρας ὁδοὺς τῆς πόλεως.

ΠΟΙΗΣΙΣ. (α)

ΕΝ ΔΑΚΡΥ.

ΤΩ ΦΙΛΤΑΤΩ ΜΟΙ ΜΙΛΤΙΑΔΗ ΠΑΠΠΑ.

Εἰς τὸν θάνατον τοῦ πατρός του.

Τὸ ποτῆρι τῆς Μοίρας γιομάτο
Δοκιμάσαμε κ' εἴπαμε φθάνει !
Φοβερὴ τῶν ἐλπίδων μας πλάνη !
Ἤτον κι' ἄλλο φαρμάκι ς' τὸν πάτο.

ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ.

Καὶ ὅμως χθὲς τὸν θάνατον τοῦ φίλου μας ἐθρήνεις !
Καὶ μὲ καρδίας σπαραγμοὺς μὲ θλίψιν καὶ μὲ πάθος
Ἔκρουες λύραν θλιβερὰν, κ' εἰς δάκρυα ἐκίνεις
Ὅσους ποτὲ ἐγνώρισαν τῶν σπλάγχνων του τὸ βάθος.

—═—

Τῆς χήρας του ἐπάσχιζες τὴν λύπην νὰ πραΰνῃς·
Παρήγορον δὲ βάλσαμον προσφέρων εἰς ἐκείνην,
Τοῦ Φλώρου μας τὸν θάνατον κρυφίως Σὺ ἐθρήνεις
Σ' τὴν ἐρημίαν τῶν δασῶν ς' τοῦ σκότους τὴν γαλήνην

—═—

Τὸ ὄμμα τοῦ γεννήτορος δὲν ἤλπιζες πλὴν τόσον,
Ταχέως φίλε νὰ ἰδῇς σβεννύμενον καὶ κρύον,
Δὲν ἤλπιζες ὅτ' ἔχυνες παρηγορίας δρόσον,
Ἡ Μοῖρα ὅτι κύλικα Σ' ἑτοίμαζε δακρύων.

—═—

Μεγάλη ἡ ἀπώλεια ! ἡ συμφορὰ μεγάλη !
Ναὶ, θρήνησον, ὦ φίλε μου, κ' ἐγὼ θρηνῶ πικρῶς.
Σ' τὸν κόσμον φίλου πάντοτε εὑρίσκεται ἀγκάλη
Πλὴν πατρική ! .... οἴμοι ποτὲ, θανόντος τοῦ πατρός.

—═—

Κωνσταντινούπολις 10 Μαΐου 1862.

Α. Γ. Σ. (*Σάμιος.*)

(α) Λυπούμεθα ὅτι πολιτικαί τινες δοξασίαι δὲν μᾶς ἐπιτρέπουσι νὰ καταχωρήσωμεν δύο ἄξια λόγου Ποιημάτια σταλέντα ἡμῖν ἐκ Νέας Ἐφέσου παρὰ τοῦ φ.λομούσου Κ. Α. Ι. Σ. (Σαμίου) ἀφορῶντα τὸ μὲν τὸ τελευταῖον θλιβερὸν δρᾶμα τῆς Κύθνου, τὸ δ' ἕτερον τὸν ποιητὴν Α. Σοῦτσον.

Ο ΛΕΩΝ ΕΙΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΝ

ΜΥΘΟΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΛΑΦΟΝΤΑΙΝΟΥ.

———

Μέγα σχέδιον ὁ Λέων
Ἐν τῷ νῷ ἐκυοφόρει
Καὶ ὡς ἄλλος Ναπολέων
Σείων τῶν μαχῶν τὸ δόρυ,

Καὶ συνέδριον πολέμου
Μελετῶν νὰ συγκροτήσῃ,
Ἔστειλλεν ἄχρι τῆς Αἴμου
Τοὺς ἐν πράγμασι ν' ἀθροίσῃ.

Σ' τὴν συνέλευσιν ἀθρόα
Καὶ μικρὰ μετὰ μεγάλων
Ἦλθον ἅπαντα τὰ ζῶα
Μὲ ἀλαλαγμὸν καὶ σάλον.

Ἤδη προὔκειτο τὰς πράξεις
Καθενὸς νὰ διορίσῃ,
Νὰ τὰ θέσ' εἰς παρατάξεις
Καὶ μὲ βῆμα νὰ κινήσῃ.

Ὁ ἐλέφας εἰς τὸν ὦμον
Φέρων τ' ἀναγκαῖα σκεύη,
Ἔμελλε καὶ εἰς τὸν δρόμον
Ὅσους φθάσῃ νὰ φονεύῃ.

Δι' ἐφόδους ἀπεδύθη
Καὶ ἡ ἄρκτος οὐδὲν ἧττον,
Ἡ δ' ἀλώπηξ ἐνεκρίθη
Σύμβουλος ἐξ ἀπορρήτων.

Χρήσιμος εὑρέθη φύσει
Κάμνων μορφασμοὺς παντοίους
Καὶ ὁ πίθηξ νὰ συγχίσῃ
Ἅπαντας τοὺς ἐναντίους.

—Εἰς τὰ ἴδι' ἂς ὑπάγουν
Οἱ λαγοὶ αὐτοὶ κ' οἱ ὄνοι,
Ὅταν πρόκηται νὰ φάγουν,
Τότε εἶναι καλοὶ μόνοι.

Εἶπε κάποιος,—οἱ μὲν εἶναι,
Δείλαιοι χωρὶς ἀνδρείαν,
Οἱ δὲ ἄμυαλοι ὡς χῆναι,
Ἔχουν γενναιοκαρδίαν;

Ὄχι, εἶπεν ὁ Μονάρχης
Καὶ ἐκείνων εἶναι χρεία
Ἐν καιρῷ κι' αὐτοὶ τῆς μάχης,
Δὲν θὰ μένουν ἐν ἀργίᾳ.

Σαλπιγκτῶν μᾶς εἶναι χρεία,
Οἱ δὲ ὄνοι ἂν γκαρίσουν,
Δὲν εἶναι ἀμφιβολία
Τοὺς ἐχθροὺς πῶς θὰ φοβήσουν.

Κ' οἱ λαγοὶ αὐτοὶ ἐπίσης
Μᾶς χρειάζονται ἀκόμη,
Ὅπως φέρουν τὰς εἰδείσεις,
Πανταχοῦ ὡς ταχυδρόμοι.

Ὅλ' οἱ συνετοὶ μονάρχαι καὶ οἱ μᾶλλον νουνεχεῖς
Διακρίνουν μετὰ πλείστης σκέψεως καὶ προσοχῆς,
Καὶ τῶν πλέον μικροτέρων ὑπηκόων τὴν ἀξίαν,
Καὶ τὴν θέτουν ἀναλόγως εἰς ἐνέργειαν κἀμμίαν
Πρὸς ἐνέργειαν ἐκείνων ἀμοιβαίως καὶ αὐτῶν,
Εἰς ἀνθρώπους εὖ φρονοῦντας οὐδὲν εἶναι περιττόν.

Δ. Σ.

ΤΩι ΝΕΟΓΕΝΝΗΤΩι

ΠΛΑΤΩΝΙ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ν. ΨΑΘΗι.

Ναυούρισμα.

Κοιμήθητι, ἰδρὼς γλυκὺς ς' τὸ μέτωπόν σου ῥέει
Ὡς δρόσος εἰς τὸ φύλλωμα τοῦ ῥόδου καὶ ναρκίσσου.
Τοῦ βίου σου τ' ἀκάτιον ἀμέριμνον προσπλέει,
Ἐφ' οὗ προσκάθητ' ἡ χαρὰ προσπλέουσα μαζῆ σου.

———

Κοιμήθητι, αἱ συμφοραὶ μακράν σου ζῶσιν ἤδη·
Τοῦ κόσμου τούτου δέχεσαι τὰς μόνας εὐτυχίας,
Τὸ κεκλεισμένον χεῖλος σου χαρᾶς μόνον προδίδει
Χαρᾶς προδίδει κόρεσιν, χαρᾶς κ' εὐδαιμονίας.

———

Κοιμήθητι, οἱ ἀσπασμοὶ ἐκεῖνοι τῆς μητρός σου
Ἀναγεννῶνται δι' ἐσὲ, τὰ κρίνα καὶ τὰ ῥόδα
Τὰ δροσιζόμενα ὑπὸ τῆς ἑσπερίας δρόσου
Ἀνθοῦσιν ἀναμένοντα τὸν νεαρόν σου πόδα.

———

Ν. Γ. Π.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

———

Ἕνεκα τῆς κατεσπευσμένης ἐκτυπώσεως τοῦ Ε'. φύλλου λάθη τινὰ παρεισέφρησαν, ἐξ ὧν σημειοῦμεν τὰ ἐν τῷ ποιήματι τοῦ Κυρίου Δ. Σούτσου εἰσδύσαντα ὡς παραλλάσσοντα ἐν μέρει τὴν ἔννοιαν.

Σελὶς 59 Στήλη Β'. Στίχ. 36 ἀντὶ ὑλώδεις γράφε ὑλώδεις. Στίχ. 38 ἀγάπην, γράφε ἀγάπην Στίχ. 38 ἀντὶ ἐπορώθη γράφε ἐπορώθη,

Σελὶς 60 Στήλη Β'. Στίχ. 11 ἀντὶ τόπον γράφε τόσον

σθανθῇ ὁποίαν ἐπιῤῥοὴν καὶ ὁποῖον θέλγητρον ἐξασκοῦσιν αἱ Κρεολοὶ ἐπὶ παντὸς ἀνθρώπου, ἡ δὲ Ῥοζὴ δὲν ἦτο οὔτε ὀλιγώτερον ὡραία οὔτε ἧττον ἐπαγωγὸς τῆς Σαβίνας. Πρὶν ἀπομακρυνθῇ ἔῤῥιψεν ἓν βλέμμα ἐπὶ τῶν χορευτῶν· ἡ Σαβίνα καὶ ὁ Κροῖσος εἶχον γίνει ἄφαντοι.

Ὁ Ἐρνέστης ἐπανῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλ' ἡ ἡμέρα αὕτη δὲν εἶχε ἀκόμη τελειώσει δι' αὐτὸν ὅπως παρακατιὸν θέλομεν ἴδει.

———

Ε'.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΟΒΕΝ.

Ὅτε ὁ Ἐρνέστης εἰσῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ὅλοι ἐκοιμῶντο ἐκτὸς τοῦ κυρίου Ὄβεν, ὅστις, ὡς φαίνεται, ἦτον ὁ πρῶτος ἐγειρόμενος καὶ ὁ τελευταῖος κατακλινόμενος. Ὁ γέρων ἔγραφεν ἐντὸς θαλαμίσκου οὗτινος εἶχεν ἀφήσει ἠνεωγμένην τὴν θύραν ὡς ἵνα προσεκάλει τὸν Ἐρνέστην νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ τῷ ὁμιλήσῃ. Οὗτος ἀφ' ἑτέρου, ἐνθυμηθεὶς τὴν μυστηριώδη, οὕτως εἰπεῖν, σύστασιν τοῦ Ἰωάννου Πλονζὲ, ἐςάθη πρὸ τῆς θύρας. Ὁ κύριος Ὄβεν ἠγέρθη προθύμως, καὶ προσέφερεν κάθισμα, ὁ Ἐρνέστης ἐδέχθη αὐτὸ, πλὴν ἀμφότεροι ἔμενον σσωπηλοὶ καὶ ἄμηχανοι ἀπέναντι ἀλλήλων νομίζων ἕκαστος ὅτι ὁ ἕτερος ἤθελεν ἀρχίσει τὴν συνομιλίαν· τέλος ὁ Ἐρνέστης ἔλυσε πρῶτο τὴν σιωπήν.

— Κύριε, εἶπεν, νομίζω νὰ ἐπαρατήρησα σήμερον τὸ πρωὶ ὅτι ἐπιθυμεῖτε νὰ λάβητε συνέντευξιν μετ' ἐμοῦ. Εἰς τί δύναμαι νὰ σᾶς ἦμαι χρήσιμος;

— Κύριε Κλεμανσῶ, ἐπανέλαβεν ὁ κύριος Ὄβεν, πρὶν σὰς εἴπω τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐκμυστηρεύσεων τὰς ὁποίας προτίθεμαι νὰ σᾶς καθυποβάλλω, εὐαρεστηθῆτε νὰ λάβητε γνῶσιν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἥτις, δὲν ἀμφιβάλλω, θέλει ἐμπνεύσει ὑμῖν πίστιν πρὸς ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζετε εἰσέτι καὶ τῆς ὁποίας οὗτος ἔχει ἀνάγκην ἵνα σᾶς πείσῃ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ἐκμυστηρεύσεών του.

Καὶ ὁ Κύριος Ὄβεν ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Ἐρνέστην ἐπιστολὴν ἣν οὗτος ἀνεγνώρισεν ὡς ὑπὸ τοῦ πατρός του γραφεῖσαν.

Ἐὰν προυτιθέμεθα ἐξήγησιν τοῦ σκοποῦ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης δὲν ἠθέλαμεν βεβαίως πράξει· τοῦτο τόσον ἐπιτυχῶς ὅσον ἡ ἰδία ἐπιστολή· ὅθεν, ἀντιγράφομεν αὐτὴν αὐτολεξεί.

Κύριε Ὄβεν.

« Ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ θέλει σᾶς ἐγχειρισθῇ ἀπ' εὐ-
» θείας παρὰ τοῦ ὑπηρέτου τοῦ υἱοῦ μου, Ἰωάννου
» Πλονζὲ εἰς ὃν δύνασθε νὰ δώσητε πλήρη πίστιν,
» καίτοι ὀλίγον εὐήθους ὄντος· δὲν ἀγνοεῖτε τὰ αἴ-
» τια δι' ἅπερ ὁ υἱός μου ἀπέρχεται εἰς Γουαδελοῦπαν·
» εἰμὶ δὲ βέβαιος ὅτι θέλετε καταβάλλει πᾶσαν φροντίδα
» πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, διὸ
» καὶ ἀναθέτω ὑμῖν τὸ οὐσιωδέστερον αὐτῆς μέρος τὸ τὰ
» χρηματικὰ κεφάλαια ἀφορόν. Ὅθεν, ἐσώκλειστον θέλετε
» εὕρει συναλλαγματικὴν ἐκ πεντήκοντα χιλιάδων φράγ-
» κων ἅπερ θέλετε διατηρῆ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἐρνέςου,
» χωρὶς νὰ τῷ εἰπῆτε ὅτι τὰ ἐλάβετε παρ' ἐμοῦ, ἀλλ' ὅτι
» ὑμεῖς αὐτὸς χαριζόμενος πρὸς αὐτὸν τῷ προσφέρετε τὰς
» ἐκδουλεύσεις σας. Ἂν ἄλλως ἔπραττον, ἢ ἔδιδον ἀπ' εὐ-
» θείας τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς τὸν Ἐρνέστην ἤθελε τὸ κατα-
» ναλώσει ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ, ἐνῶ ἐξ ἐναντίας ἤδη δὲν
» θέλει πράξει τοῦτο καθ' ὃ ἀναγκαζόμενος ν' ἀποτείνε-
» ται πρὸς ὑμᾶς.

» Εἶσθε ἑξηκοντούτης, κύριε Ὄβεν, καὶ θέλετε ἐννοή-
» σει τὸ μέτρον τοῦτο ἑνὸς οἰκογενειάρχου πρὸς τὸν υἱόν
» του εἰς ὃν τὰ ἤθη τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐνέπνευσαν τὰς
» σπαταλικὰς ἐκείνας ἕξεις ἅςπερ ἡμεῖς ἠγνοοῦμεν ἄλλο-
» τε. Οὕτως, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ᾖ ὁ υἱός μου κατώτερος οὐ-
» δενὸς ἄλλου ἐν Γουαδελούπῃ, ἀλλ' ἐξ ἄλλου δὲν θέλω
» καὶ νὰ παρασύρηται ὑπὸ τῆς ὁρμῆς ἐκείνης τῆς φυσικῆς
» εἰς τὴν νεανικήν του ἡλικίαν.

« Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ὁ υἱός μου φύσει ὑπερήφανος ὢν
» δὲν θέλει ἀπευθυνθῆ πώποτε πρὸς οὐδένα διὰ χρήματα,
» διὰ τοῦτο θέλετε καραδοκεῖ τὴν κατάλληλλον στιγμὴν
» ἵνα τῷ πρασφέρητε τὰς ἡμετέρας ἐκδουλεύσεις. Ὁ Ἰωάν-
» νης Πλονζὲ θέλει σᾶς δώσει ἐπὶ τούτου τὰς ἀποχρῶ-
» σας πληροφορίας. Πέπεισμαι ἐπὶ τῆς ἡμετέρας συνέσεως
» καὶ φιλίας.

« *Ἰάκωβος Κλεμανσῶ* »

Ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὀλίγον εὐάρεστος ὑπῆρξεν εἰς τὸν Ἐρνέστην ὅστις καταστέλλων τὴν ὀργήν του ἐπέστρεψεν αὐτὴν εἰς τὸν κύριον Ὄβεν λέγων αὐτῷ:

— Χαίρω τὰ μέγιστα, κύριε, μανθάνων ὅτι διατελῶ ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν ἑνὸς ξένου καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ὑπηρέτου μου.

— Δὲν εἶμαι ξένος πρὸς ὑμᾶς, κύριε Κλεμανσῶ, ἐπανέλαβεν ὁ κύριος Ὄβεν, καὶ ὅταν σᾶς εἴπω τὸ ἀληθὲς ὄνομά μου θέλετε ἐννοήσει ὅτι εἰμὶ ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ πατρός σας. Εἶμαι ὁ Δανιὴλ Ὁ Μαρθῆ.

— Ὑμεῖς; ἀνέκραξεν ὁ Ἐρνέστης.

— Μάλιστα, κύριε Κλεμανσῶ, εἶμαι ὁ νέος ἐκεῖνος Ἰρλανδὸς μεθ' οὗ πρὸ τριάκοντα πέντε ἐτῶν ἔγεινεν ἄφαντος ἐκ Χάβρης ἡ πρωτότοκος ἀδελφὴ τῆς μητρός σας, ἡ ἀτυχὴς Αἰμιλία. Πλὴν, δὲν ἀγνοεῖτε βεβαίως τὸ ὀδυνηρὸν αὐτὸ συμβὰν, καὶ ἐξ ἄλλου, δὲν εἶναι τώρα ἡ κατάλληλλος στιγμὴ ἵνα ἐπανέλθω ἐπὶ παρελθόντος δι' ὅπερ ἀρκετὰ ἐτιμωρήθημεν ἀμφότεροι. Συμφέροντα σοβαρώτερα μᾶς ἀπασχολοῦν, ἐπειδὴ δὲ ταῦτα μέγα διατρέχουσι κίν-

(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΔΕΜ.)

δυνον, ἔκρινα καλὸν νὰ λύσω τὴν ἔμφρονα σιωπὴν ἣν ὁ πατήρ σας μοὶ ἐσύστησεν. Εἶσθε λίαν ἀνῆλιξ ὅταν ἐπέστρεψα ἐν Γαλλίᾳ, πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν, καὶ δὲν δύνασθε νὰ μὲ ἐνθυμῆσθε· ὅταν δὲ πάλιν πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἐπανῆλθον εἰς Χάδρην εἶσθε ἀπών· τότε ὁ κύριος Κλεμανσῶ μὲ ἔστειλλε πρὸς τὸν κύριον Σαμψὼν παρὰ τῷ ὁποίῳ καὶ εἰσῆλθον, χάρις εἰς τὴν σύστασιν τοῦ πατρός σας, χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζῃ τὴν μεταξύ ἐμοῦ καὶ τοῦ ἀνταποκριτοῦ του ὑπάρχουσαν συγγένειαν.

Ὁ Ἐρνέστης, ἔκπληκτος ὅτι ἀπήντα ἐν Γουαδελούπῃ, διευθυντὴν ἐμπορικοῦ οἴκου ἄνθρωπον οὗτινος ὁ βίος τῷ εἶχε φανῆ ἀείποτε μῦθος, ἐπέστησε τὴν προσοχήν του εἰς τὴν διήγησιν ἣν ὁ κύριος Ὄβεν (οὕτως θέλομεν ἐξακολουθήσει νὰ τὸν ὀνομάζωμεν) ἡτοιμάζετο νὰ τῷ ἐκθέσῃ.

— Φίλτατέ μοι κύριε Ἐρνέστα, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρων, ὁ κύριος Σαμψὼν ὅστις ἀναντιῤῥήτως εἶναι ἡ τιμιότης καὶ ἡ εἰλικρίνεια αὐτὴ ἐν σώματι, ἔχει ἴσως ὑπὲρ πάντα ἄλλον, τὰ ἐλαττώματα, τῶν ἀποίκων, ἤτοι ἐμπιστοσύνην ἀπεριόριστον καὶ ἀπροβλεψίαν ἥτις ἐν μικρῷ χρόνῳ δύναται νὰ θέσῃ τοὺς πλουσιωτέρους ἐμπόρους ἐν ἀμηχανίᾳ. Ἡ καλλιέργεια δύο ζαχαροποιείων καὶ μιᾶς καφέας ἀπαιτοῦν καθ' ἕκαστον ἔτος τοιαύτην ὑπέρογκον κατάθεσιν κεφαλαίων, ὥστε ἐὰν ἡ συγκομιδὴ λείψει ἓν ἔτος, καὶ ἐὰν τὸ προσεχὲς ἡ πώλησις δὲν ἦναι ἐπωφελὴς, ὁ ἄποικος εἶναι ἠναγκάσμένος νὰ συνομολογήσῃ ἐπιζήμιον δάνειον. Ὁ κύριος Σαμψὼν ὑπέστη καὶ τὰς δύο ταύτας κρίσεις· πρὸ δύο ἐτῶν τρομερὰ καταιγὶς κατέστρεψε τὰς φυτείας του, ἀπὸ τότε δὲ ἡ ἔκπτωσις τῆς ζαχάρεως, ἕνεκεν τῆς ἐπιφόβου ἀμίλλης τῆς πρωτευούσης, ἐξήντλησεν ὅλους τοὺς πόρους τοῦ Κ. Σαμψών. Ἠδύνατο, ὡς τόσοι ἄλλοι, νὰ δανεισθῇ ἐπὶ τῶν κτημάτων του, πλὴν αἴσθημα τι ὑπερηφανείας τὸν ἠμπόδισε, καὶ δικαίως, ἐπειδὴ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, πολλοὶ κακόπιστοι ὀφειλέται ἔδειξαν ὅτι λίαν εὔκολον εἶναι ν' ἀποφύγῃ τις τὴν ἀπότισιν χρέους ἐπὶ ὑποθήκῃ. Καίτοι ἐσυμβούλευσα τὸν κύριον Σαμψὼν ν' ἀποτανθῇ πρὸς τὸν κύριον πατέρα σας, δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ πράξῃ τοῦτο ἵνα μὴ τῷ φανερώσῃ ἀμηχανίαν, ἐφήμερον μὲν, ἀλλ' ἤτις ἠδύνατο νὰ τὸν ἀποδειλιάσῃ ἐπὶ τῶν σκοπῶν οὓς περὶ τοῦ υἱοῦ του ἐσχημάτισεν. Ὁ κύριος Βελμὸτ τῷ ἐδάνεισεν ὀγδοήκοντα χιλιάδας φράγκων, ὄχι ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀλλ' ἐπὶ συναλλαγματικῶν τῶν ὁποίων ἡ λῆξις πλησιάζει, καὶ τὰς ὁποίας δὲν θέλομεν δυνηθῆ νὰ ἐξαργυρώσωμεν ἐγκαίρως, ἐπειδὴ αἱ ζαχάρεις μας φθείρονται ἐν τῷ λιμένι καὶ δὲν ἠδυνήθημεν ἀκόμη νὰ λάβωμεν ἄδειαν πωλήσεως εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἢ τουλάχιστον προνόμιον τι ἐπὶ τῶν Γαλλικῶν ζαχάρεων ἵνα πωλήσωμεν αὐτὰς ἐντὸς τῆς πρωτευούσης.

— Σᾶς ἐννοῶ, εἶπεν ὁ Κλεμανσῶ, ἐπιθυμεῖτε νὰ θέσω ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου Σαμψὼν τὰς πεντήκοντα χιλιάδας φράγκα ἅπερ ἐνεπιστεύθησαν εἰς ὑμᾶς.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ ἰδέα μου, ἀλλ' αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ δυσκολία. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ κάμω τὴν προσφορὰν ταύτην πρὸς τὸν κύριον Σαμψὼν διότι ἤθελεν εἶσθαι τὸ ἴδιον ὡς ἂν τῷ ἔλεγον ὅτι γνωρίζω τὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρός σας σχέδια· καὶ ὑμεῖς ἐξ ἄλλου δὲν δύνασθε νὰ τῷ προσφέρητε τὸ ποσὸν τοῦτο ἐπειδὴ ἠθέλετε τῷ ἀποδείξει ὅτι γνωρίζετε τὴν ἀμηχανίαν του καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ κύριος Σαμψὼν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς ἐρωτήσῃ πόθεν ἐπληροφορήθητε περὶ τούτου.

— Τὶ μέσον λοιπὸν λέγετε ὅτι εἶναι καλὸν νὰ μεταχειρισθῶμεν :

— Ὑπάρχει ἓν μέσον εἰς τὴν διάθεσίν σας καὶ διὰ τὸ ὁποῖον δύνασθε νὰ μεταχειρισθῆτε τὸ ὄνομά μου, πλὴν πρέπει πρῶτον νὰ σᾶς ὁμιλήσω περὶ ἄλλου τινὸς προσώπου. Εἴδετε ἐνταῦθα τὴν κυρίαν Δὲ Καμπᾶς ; εἶναι ἡ χήρα ἀρχαίου τινος φίλου τοῦ κυρίου Σαμψών. Συμπάθεια εἰλικρινὴς ἀλλ' ἀγνὴ ὑπάρχει πρὸ πολλῶν ἐτῶν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ κυρίου Σαμψὼν, καὶ ἤδη πρὸ πολλοῦ ἤθελον θέσει ἓν πέρμα εἰς τὰς συκοφαντίας διὰ τοῦ ὑμεναίου, ἐὰν ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς δὲν διεκύρηττεν ῥητῶς, λόγων οἰκογενειακῶν ἕνεκεν, ὅτι δὲν ἤθελε συγκατανεύσει εἰς τὴν ἕνωσιν ταύτην πρὸ τῶν γάμων τῆς Κλάρας. Ἡ θέσις μητρυιᾶς ἀπέναντι νεάνιδος ἥτις ἀπὸ τῆς παιδικῆς της ἡλικίας ἐσυνείθισε νὰ θεωρῇ ἑαυτὴν ὡς κυρίαν ἐν τῇ οἰκίᾳ, εἶναι δύσκολος ἐννοῶ ὅθεν ὅτι ἀνεξαρτήτως ἄλλων αἰτιῶν ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ τοιαύτην θέσιν, καὶ ἐπὶ τούτο ἀναβάλλει τὴν μετὰ τοῦ κυρίου Σαμψὼν σύζευξίν της μετὰ τὴν ὑπανδρείαν τῆς Κλάρας. Ὅθεν, διὰ τῆς γυναικὸς ταύτης ἠδυνάμεθα νὰ ἔλθωμεν ἢ μᾶλλον ἠδύνασθε νὰ ἔλθητε εἰς βοήθειαν τοῦ κυρίου Σαμψών.

Ὁ Ἐρνέστης ἤρχισε νὰ σκέπτηται ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης ὄχι ἕνεκα δισταγμοῦ ἢ ὅτι ἐνόμιζεν ὅτι τοιοῦτον ποσὸν δὲν ἦτο φρόνιμον νὰ χορηγηθῇ τόσον εὐκόλως· ὁ Ἐρνέστης ἄλλο τι διεννοεῖτο, ὠφεληθεὶς δὲ ἐκ τῆς περιστάσεως νὰ ὁμιλήσῃ περὶ ἀντικειμένου περὶ τοῦ ὁποίου ἐπροσποιεῖτο ὅτι οὐδεμίαν ἐλάμβανε φροντίδα αἱ ὅπερ ἀληθῶς ἦν τὸ μόνον τὸ ἀπασχολοῦν αὐτόν.

— Μοὶ φαίνεται, ἀπήντησεν, ὅτι ἀφ' ἧς συνέλαβον τὰ περὶ ἐμοῦ σχέδια χωρὶς νὰ μὲ συμβουλευθῶσι, τὰ πράγματα ἤλλαξαν φάσιν, καὶ ὅτι ὁ κύριος Βελμὸτ ὅστις πρὸς τὸ παρὸν εἶναι ἐπίφαβος πιστωτὴς, ἤθελεν εἶσθαι τοὐναντίον, σύντροφος ἐπικερδέστατος νομφευόμενος τὴν δεσποινίδα Κλάραν.

Ὁ κύριος Ὄβεν ὕψωσε λυπηρῶς τοὺς ὤμους καὶ ἀπήντησε χαμηλῇ τῇ φωνῇ πρὸς τὸν Ἐρνέστην.

—Ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ κύριος Βελμὸτ ἤθελεν εἰσέλθει εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ κυρίου Σαμψὼν καὶ καταστῇ ἰδιοκτήτης ἐν Γουαδελούπῃ, ἤθελεν εἶσθαι ἡμέρα δυστυχίας διὰ τὸν τόπον.

— Διὰ τὸν τόπον! ἐπανέλαβεν ἔκπληκτος ὁ Ἐρνέστης.

— Εἶμαι Ἄγγλος κύριε, ἐξηκολούθησεν ὁ κύριος Ὄβεν, ἐὰν ποτὲ Ἰρλανδὸς ἔχῃ τὸ δικαίωμα ν' ἀποκαλῆται οὕτως· ἐὰν γεννηθεὶς εἰς μέρος τι τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, στενάζων ὑπὸ τὴν αὐθαδεστέραν, τὴν βαρβαρωτέραν, τὴν ἀπεχθεστέραν τυραννίαν, δύναμαι νὰ θεωρήσω ὡς συμπατριῶτας ἐκείνους οἵτινες μεταχειρίζονται τοὺς συμπολίτας μου μετὰ πλειοτέρας ἔτι αὐστηρότητος καὶ περιφρονήσεως ἢ ὁ δυσροπώτερος λευκὸς τοὺς μαύρους του. Μ' ὅλα ταῦτα καίτοι πλεῖστα παράπονα ἔχω κατὰ τῶν Ἄγγλων, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ κατηγορήσω αὐτοὺς ἐνώπιόν σας. Ἀλλὰ τὸ πρὸς τὸν κύριον Σαμψὼν καὶ τὸν πατέρας σας χρέος, ὅπερ ἡ εὐγνωμοσύνη μοὶ ἐπιβάλλει, εἶναι ἰσχυρώτερον τῆς ἀβροφροσύνης ταύτης, θέλω δὲ σᾶς ἀνακαλύψει σχέδια, ἅπερ μόνος ἴσως γνωρίζω ἐνταῦθα, ἕνεκα τῶν μακροχρονίων μετὰ τῆς Ἀγγλίας σχέσεών μου.

Γνωρίζετε, κύριε, διὰ τίνων θυσιῶν ἐξηγοράσατο ἡ Ἀγγλία τὴν χειραφέτησιν τῶν δούλων τῶν ἀποικιῶν της;

Ὁ Ἐρνέστης ἡτοιμάζετο ν' ἀνευρηκήσῃ καὶ νὰ δείξῃ τὸν ὑπέρμετρον ἐνθουσιασμόν του ὑπὲρ τῆς ὑψηλῆς ταύτης φιλανθρωπίας, ἀλλὰ δὲν ἔλαβε καιρὸν, διότι ὁ κύριος Ὄβεν ἐξηκολούθησε λέγων:

— Εἶσθε βεβαίως ἀρκετὰ εἰδήμων τῶν ἀληθῶν συμφερόντων τῆς Γαλλίας, καὶ γνωρίζετε ὅτι ἡ Ἀγγλία ἤρχισε διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν της τὴν καταστροφὴν τῶν ἀποικιῶν της, ἵνα διὰ τοῦ παραδείγματος τούτου καταστρεφῶσι καὶ αἱ Γαλλικαὶ καὶ αἱ Ἱσπανικαὶ ἀποικίαι, ὧν ἡ εὐημερία τὰ μέγιστα ἀνησυχεῖ αὐτήν.

Βεβαίως δὲν πιστεύετε ὅτι οἱ διοργανισταὶ τῶν λιμῶν ἐν ταῖς Ἰνδίαις ἐκ φιλανθρωπίας μόνον καὶ ἐκ συμπαθείας πρὸς τοὺς μαύρους καθύδρυσαν τὸ τῆς χειραφετήσεως σύστημα ἐν Ζαμαϊκῇ. . . . Ἐγνώριζον κάλλιον ἡμῶν, ἡ δὲ πεῖρα δὲν διέψευσεν τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτῶν, ὅτι ἡ κατάργησις τῆς δουλείας ἦτο ἡ ἄμεσος καταστροφὴ πάσης περιουσίας. Πῶς λοιπῶν ὑπελογίσαντο; Ἰδοὺ εἶπον, καθ' ἑαυτούς· ἡ κατάργησις τῆς συναλλαγματικῆς ὑπῆρξε τὸ πρῶτον κατὰ τῶν ἀποικιῶν τραῦμα· ἡ κατάργησις τῆς δουλείας ἔσεται τὸ τελευταῖον. Θὰ ἀπολέσωμεν ἴσως τινὰς κατακτήσεις, ἀλλ' ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἱσπανία θέλουσιν ἀπολέσει πλείονα ἡμῶν, καὶ θὰ ἀπολέσωσιν ἀναμφιβόλως ὅλας τὰς ἀποικίας των, ἐνῷ ἡ ἀπώλεια τινῶν ἡμετέρων νήσων οὐδὲ κὰν θὰ φανῇ μεταξὺ τῶν ἀπειραρίθμων κατακτήσεών μας.

Ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἱσπανία δὲν θὰ ἔχωσι πλέον πόθεν νὰ πορισθῶσι ἀποικιακὰ, ἡ δὲ εἰς ἡμᾶς μένουσα Ἰνδία ἀποβήσεται τὸ μονοπώλιον ὅθεν ἡ ὑφήλιος ἅπασα θέλει πορίζεσθαι ὅλα ἐκεῖνα τὰ τρόφιμα ἅπερ κατέστησαν εἰς τὴν Εὐρώπην τόσον συνήθη ὅσον καὶ τὰ ἰθαγενῆ αὐτῆς προϊόντα.

— Ὁ σκοπὸς οὗτος, ἀπήντησεν ὁ Ἐρνέστης, θὰ ἔχε τινα πιθανότητα, ἐὰν, ὡς λέγετε, ἡ χειραφέτησις ἦτο καταστροφή.

— Καὶ ἀμφιβάλλετε! ἀνέκραξεν ὁ κύριος Ὄβεν μετ' ἤθους ἀνθρώπου εἰς ὃν τοιαύτη ἐρώτησις ἐφαίνετο λίαν παράδοξος. Ἤμην εἰς Ζαμαϊκὴν, κύριε, ὅταν ἤρχισεν ἡ προδιωργανισμένη αὕτη καταστροφὴ ἥτις καὶ γιγαντιαίοις βήμασι προώδευσεν. Ἀλλ' εἶναι περιττὸν νὰ φέρω ὑμῖν ἄλλας ἀποδείξεις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου· τὰ σχέδια ὧν ὁ κύριος Βελμὸτ εἶναι ἐνταῦθα ὁ μυστικὸς πράκτωρ, θέλουσιν ἀποδείξει ὑμῖν μέχρι τίνος βαθμοῦ θεωροῦσιν οἱ Ἄγγλοι τὴν χειραφέτησιν ὡς ἀλάνθαστον μέσον καταστροφῆς. Ὁ κύριος Βελμὸτ δανείζων χρήματα τῷ κυρίῳ Σαμψὼν δὲν προέθετο μόνον σκοπὸν τὸ μετὰ τῆς Κλάρας συνοικέσιον του καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ κυρίου Σαμψὼν ἐπιῤῥοήν του· ὁ πρώτιστος αὐτοῦ σκοπὸς, ὁ σκοπὸς οὗτινος ὑπάρχει ἐντολεὺς παρὰ τῆς ἑταιρίας τῶν Ἰνδιῶν, ἴσως δὲ καὶ παρ' αὐτῆς τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, εἶναι νὰ καταστῇ, ὅσον ἔνεστιν εὐθηνώτερα, ἰδιοκτήτης τῶν ὡραιοτέρων κατοικιῶν τῆς Γουαδελούπης.

Τούτου κατορθωθέντος, ὁ κύριος Βελμὸτ καὶ ἄλλοι οὓς θέλετε ἰδῆ ἀφικνουμένους ἀργώτερον, ἂν οὗτος ἐπιτύχῃ θέλουσιν ἀποκατασταθῇ ἐν Γουαδελούπῃ, ἅπαξ δὲ ἰδιοκτῆται γινόμενοι θέλουσιν ἐργάζεσθαι πρὸς χειραφέτησιν τῶν δούλων των, ἐν ὀνόματι τῆς φιλανθρωπίας, σπείροντες ἐν τοῖς ἐργοστασίοις ἰδέας φιλελευθέρους καὶ ἐπαναστατικάς.

Πεντακόσιοι, ὀκτακόσιοι, δύο χιλιάδες δοῦλοι ἴσως χειραφετηθέντες τοιουτοτρόπως παρὰ τῶν κυρίων των, θέλουσι σχηματίσει ὁμάδα τινα εἰς ἣν μετὰ ταῦτα προστιθέμενοι οἱ ἐκ τῶν ἐργοστασίων φυγόντες μαῦροι, θέλουσιν ἀποτελέσει πυρῆνα τινα διχονοίας καὶ ἀνατροπῆς ἥτις πιθανὸν θέλει προκαλέσει νέας πάλιν σφαγάς. Οἱ ἰδιοκτῆται θέλουσιν ἴσως θριαμβεύσει κατὰ τῶν καταχθονίων αὐτῶν ἐχθρῶν· ἀλλ' ὑπάρχει φόβος μὴ τὰ νομοθετικὰ τῆς Γαλλίας σώματα ἐκλαμβάνοντα τὴν ἀπείθειαν ταύτην ὡς ὠριμότητα τοῦ δούλου διὰ τὴν ἐλευθερίαν ψηφίσωσι τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας.

Εἴτ' ἐπικείμενον εἴτε μεμακρυσμένον ἢ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, ἡ Ἀγγλία θέλει βαδίζει μετ' ἀκαταβλήτου καρτερίας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, διὰ τῶν δολιωτέρων καὶ καταχθονεστέρων σκευωριῶν ὡς καὶ διὰ τῶν γενναιοτέρων καὶ τρανωτέρων φιλανθρωπικῶν ἐπιδείξεων· θέλει μεταχειρίζεται ἀλληλοδιαδόχως, τὰ χαμερπέστερα μέσα καὶ τὰ ὑψηλότερα αἰσθήματα, πλὴν ἕνα καὶ μόνον σκοπὸν θέλει ἔχει, τὴν καταστροφὴν τῶν γαλλικῶν ἀποικιῶν διὰ τῆς καταργήσεως τῆς δουλείας.

Ἰδοὺ ὅ,τι γνωρίζω, ἰδοὺ περὶ οὗ τινος εἰμὶ βέβαιος, ἰδοὺ ὅ,τι ἡ γενναιόφρων καρδία τοῦ κυρίου Σαμψὼν δὲν ὑποπτεύθη κὰν εἰσέτι.

Ὁ Ἐρνέστης ἠκροάσθη μετὰ παραδόξου ἐκπλήξεως τὰ ὑπὸ τοῦ κυρίου Ὄβεν λεχθέντα καὶ τοῦτο ὑπῆρξε δι' αὐτὸν παλινδρόμησίς τις οὕτως εἰπεῖν, ἐπὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν σχεδίων μεθ' ὧν αὐτὸ οὗτος εἶχεν ἔλθει ἐν Γουαδελούπῃ· ἀλλ' ἕνεκεν εὐμενῶν τινων παραχωρήσεων ἃς ὁ ἄνθρωπος εὐκόλως δωρεῖ ἑαυτῷ, ἐξηκολούθησε τὰ μὲν ἰδικά του σχέδια νὰ θεωρῇ ὡς πλήρη γενναίων ἰδιῶν, τὰ δὲ τοῦ κυρίου Βελμὸτ βδελυκτὰ καὶ καταχθόνια καίτοι ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ἦσαν τὰ αὐτά.

Ἐν τούτοις, εἰς τὰς κατὰ τοῦ κυρίου Βελμὸτ κατακρίσεις του ὑπῆρχε μᾶλλον ἐθνικὴ ἀντιπάθεια παρὰ συναίσθησις τῶν κακῶν προθέσεων τοῦ Ἄγγλου. Ὁ Ἐρνέστης ἐνόμιζεν προπετὲς, ἄτιμον, ὅτι εἷς Ἄγγλος ἤρχετο νὰ ἐνσπείρῃ τὴν διχόνοιαν εἰς τόπον ὅστις ἦν εἰσέτι Γαλλία, δὲν ἠννόει ὅμως ὅτι αὐτὸς ἦτο μᾶλλον ἔνοχος καθὸ προδίδων τὰ συμφέροντα τῶν σημπατριωτῶν του.

Ἡ συνδιάλεξις αὕτη ἀντὶ ν' ἀποσπάσῃ αὐτὸν ἐκ τῶν σαθρῶν ἰδεῶν του, ἔσχεν ἀποτέλεσμα τὴν ἐπ' ἀορίστῳ ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν· ὅσον δὲ φιλάνθρωπος καὶ ἂν ἦτο ὁ Ἐρνέστης, δὲν ἤθελεν ὅμως καὶ νὰ συγκοινωνήσῃ τὸν κύριον αὐτὸν ὅστις τῷ ἀπήρεσκεν εἰς τὰς πράξεις του ἢ εἰς τοὺς σκοπούς του. Ἀποφασίσας ὅθεν ν' ἀναβάλλῃ τὰ σχέδια του εἰς καταλληλοτέραν ἐποχὴν ἀπήντησε πρὸς τὸν κύριον Ὄβεν:

— Εὐγνωμονῶ ὑμῖν, κύριε, διὰ τὰς ἐκμυστηρεύσεις σας ταύτας, σᾶς εὐχαριστῶ δὲ προπάντων, ὅτι δὲν ἀμφιβάλλετε περὶ τῶν πρὸς τὸν κύριον Σαμψὼν καλῶν προθέσεών μου. Ἐκτὸς τῶν πεντήκοντα χιλιάδων φράγκων ἅπερ ὁ πατήρ μου σᾶς ἐνεπιστεύθη, εἰμὶ κάτοχος ἴσου σχεδὸν ποσοῦ, ὅπερ θέτω ὑπὸ τὰς διαταγάς σας.

— Ὄχι τὰς ἐμὰς, ἀπήντησεν ὁ κύριος Ὄβεν ἀλλὰ τὰς τῆς κυρίας Δὲ Καμπᾶς ἥτις μόνη δύναται νὰ συνδιαλλεχθῇ περὶ τοιούτου ἀντικειμένου μετὰ τοῦ κυρίου Σαμψὼν καὶ ἥτις μόνη ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τῷ προσφέρῃ τοιαύτην βοήθειαν καθὸ μέλλουσα νὰ συνενώσῃ μετ' αὐτοῦ τὸ μέλλον της.

— Πλὴν, ἐπανέλαβεν ὁ Ἐρνέστης, ὁ κύριος Σαμψὼν δὲν ἑτοιμάζεται νὰ πληρώσῃ τὸν κύριον Βελμὸτ;

— Ὁ κύριος Σαμψὼν κατά τινας λόγους μετ' ἄκρας περισκέψεως λεχθέντας, νομίζει ὡς βέβαιον ὅτι ὁ κύριος Βελμὸτ θὰ τῷ προτείνῃ ἀνανέωσιν, καὶ ὅτι εὐτυχέστερον τι ἔτος θέλει τῷ ἐπιτρέψῃ τὴν ὁλοτελῆ ἐξόφλησιν τοῦ χρέους τούτου.

Ἐξ ἄλλου, τὰ ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ κυρίου Τορρένου προκύπτοντα κοινὰ συμφέροντα ἐξ ὧν ἱκανὴ ποσότης χρημάτων θέλει περιέλθει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου Σαμψὼν ἐνθαρρύνουσι τὸν τελευταῖον τοῦτον· μετὰ παντὸς ἄλλου ἐκτὸς τοῦ κυρίου Βελμὸτ δὲν ἤθελον ἀνησυχεῖ περὶ τῶν συμβησομένων διότι αἱ ἐν Κούβᾳ, ἰδιοκτησίαι τοῦ κυρίου Σαμψὼν δύνανται ν' ἀσφαλίσουν δεκαπλασίως τὸ συνομολογηθὲν δάνειον· πλὴν τὰ σχέδια τοῦ σὴρ Ἐδουάρδου, καθ' ὅσον ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω, εἶναι τόσῳ κακόβουλα, ὥστε οὗτος δὲν θέλει λείψει νὰ ἐξασκήσῃ ἐπὶ τοῦ κυρίου Σαμψὼν τὴν ἐπίφοβον καὶ ἐπιζήμιον ἐπιῤῥοήν του.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος μὲ τρομάζει, καὶ ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς γινώσκει περὶ αὐτοῦ πλειότερα ἀφ' ὅσα ἐγὼ ὑποπτεύομαι· ἡ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κυρίου Σαμψὼν θέσις μου δὲν μοὶ ἐπιτρέπει νὰ λάβω μετ' αὐτῆς ἣν μεθ' ὑμῶν ἔλαβον ἐξήγησιν. Πρὸς τούτοις καίτοι κεκτημένη ἡ ἰδία οὐχὶ εὐκαταφρονήτου περιουσίας δὲν δύναται ὅμως καὶ νὰ διαθέσῃ τοιούτου σημαντικοῦ ποσοῦ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις. Δύνασθε νὰ τῇ διακοινώσητε ὅσα σᾶς ἐκμυστηρεύθην, καὶ τὸ ἀληθὲς ὄνομα μου αὐτὸ δύνασθε νὰ τῇ εἰπῆτε διότι τοιουτοτρόπως θὰ ἐννοήσῃ πῶς ἠδυνήθην νὰ ἐξηγηθῶ ἀφόβως εἰς τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς τῆς συζύγου μου. Ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς, σᾶς τὸ λέγω, εἶναι γυνὴ πλήρης ἐνεργείας ἀνδρίας καὶ καρτερίας, ἥτις δύναται ἅμα εἰδοποιηθῇ νὰ προλάβῃ τοὺς κινδύνους οἱ ὁποῖοι ἐπαπειλοῦσι τὸν κύριον Σαμψών.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν μικρὸς θόρυβος ἠκούσθη ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ ὁ δὲ κύριος Ὄβεν ἐπετάξατο διὰ νεύματος σιωπὴν τῷ Ἐρνέστῃ ὡς ἵνα τῷ εἰδοποιήσῃ ὅτι ἦτο ἀνωφελὲς καὶ ἀνάρμοστον νὰ ἴδωσιν αὐτοὺς ἐν τοιαύτῃ ὥρα εἰς μυστικὴν συνέντευξιν· ὅθεν ὁ Κλεμανσῶ ἀπεσύρθη πάραυτα ἐν τῷ δωματίῳ αὐτοῦ.

ΣΤ'.

ΦΡΙΚΩΔΕΣ ΣΥΜΒΑΝ

Εἰσερχόμενος ἐν τῷ δωματίῳ του μετ' ἀνημμένου κηρίου ὁ Ἐρνέστης ἐξεπλήχθη οὐκ ὀλίγον βλέπων ἄνθρωπον τινὰ ἐσκυμμένον ἐπὶ τῆς κλίνης του ὅστις μετὰ φωνῆς πνιγηρᾶς ἀνέκραζεν ὡς παράφρων:

— Αὐθέντα, Αὐθέντα. . . . ἐξυπνήσατε αὐθέντα! . . .

Ὁ Ἐρνέστης ἀναγνωρίσας τὴν φωνὴν τοῦ Ἰωάννου Πλονζέ;

— Ἔ, λοιπὸν, τῷ εἶπεν, τί ἔχεις;

Εἰς τὴν φωνὴν ταύτην ὁ Ἰωάννης Πλονζὲ ἐστράφη καὶ πρὶν ἔτι λάβῃ καιρὸν ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν κύριον του ἔπεσε πρηνὴς κατὰ γῆς, τρέμων ὅλος καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐξαρθρώσῃ λέξιν ἕνεκα τῆς σπασμωδικῆς συγκρούσεως τῶν σιαγόνων του. Ἡ κατάστασις τοῦ δυστυχοῦς νέου ἦν ἀληθῶς φρικώδης διότι ὁ Ἐρνέστης ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰσήρχετο ἐν τῷ δωματίῳ του ἵνα παραδοθῇ εἰς συλ-